

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Návrh koncepce rozvoje kultury v obci

Concept Suggestion of Culture Development in Municipality

Student: Bc. Monika Zlámalová

Vedoucí diplomové práce: Ing. David Lenert, Ph.D., MBA

Ostrava 2011

"Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh vypracovala samostatně. Všechny přílohy byly převzaty z uvedených zdrojů."

V Ostravě dne 20. dubna 2011

.....

Monika Zlámalová

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. KULTURA JAKO SOUČÁST VEŘEJNÉHO SEKTORU	3
2.1 VYMEZENÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU	3
2.2 VÝZNAM KULTURY	6
2.2.1 <i>Obory kultury</i>	9
2.3 ZPŮSOBY FINANCOVÁNÍ KULTURY	11
2.4 KULTURNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY	14
2.4.1 <i>Nositelé kultury</i>	17
3. SOUČASNÝ STAV KULTURY V OBCI.....	18
3.1 KULTURA V HRANICÍCH.....	18
3.1.1 <i>Financování kultury</i>	20
3.1.2 <i>Druhy kultury</i>	22
3.1.3 <i>Kulturní památky</i>	24
3.2 KULTURNÍ INFRASTRUKTURA V HRANICÍCH	25
3.2.1 <i>Městská knihovna</i>	27
3.2.2 <i>Městské muzeum a galerie</i>	28
3.2.3 <i>Městské kulturní zařízení</i>	30
3.2.4 <i>Ostatní kulturní zařízení</i>	31
4. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	33
4.1 VSTUPNÍ INFORMACE	33
4.2 ANALYTICKÁ ČÁST	35
5. NÁVRH KONCEPCE ROZVOJE KULTURY	50
5.1 SHRNUÍ SOUČASNÉHO STAVU KULTURY	51
5.1.1 <i>Kulturní infrastruktura</i>	51
5.1.2 <i>Financování kultury</i>	52
5.2 NÁVRH KRÁTKODOBÝCH CÍŮ	53
5.2.1 <i>Rozvoj kulturních organizací</i>	54
5.3 NÁVRH DLOUHODOBÝCH CÍŮ	55
5.3.1 <i>Kulturní projekt - kino</i>	55
5.3.2 <i>Kulturní projekt - kulturní dům</i>	57
6. ZÁVĚR.....	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
SEZNAM ZKRATEK	
PROHLÁŠENÍ O VÝSLEDKÁCH VYUŽITÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	

1. Úvod

Kultura je významný faktor života občanské společnosti, který podstatnou měrou napomáhá její integraci jako celku. Připívá k rozvoji intelektuální, emocionální i morální úrovně každého občana a plní v tomto smyslu výchovně vzdělávací, socializační, enkulturační funkci. Kultura je prostředkem přenosu informací mezi generacemi a utváří základní identitu jedince viz Halásek (2004).

Odvětví kultury se v České republice podílí na celkovém trhu práce 3,2%. V roce 2005 pracovalo oficiálně v tomto sektoru 76 268 osob, na celkovém počtu zaměstnanců ČR tento počet činil 2%. Současně sektor využívá i externí pracovníky – 9 200 osob (1%). Celý pracovní potenciál odvětví kultury zahrnoval celkem 85 000 pracovníků. Výše průměrné mzdy v tomto odvětví v roce 2005 činila o 4 460 Kč vyšší než je průměr za celou ČR (a to zejména v oborech zpravodajské kanceláře a agentury). V témže roce produkce sektoru kultura představovala 1,6% celkové produkce ČR.¹

Současná kulturní politika vychází z analýzy současného stavu kultury, navrhuje výsledný stav kultury a konkretizuje nositele úkolů. Státní kulturní politika vychází z řady dokumentů a koncepcí. Obce a kraje vychází ze státní kulturní politiky při formulování svých koncepcí rozvoje kultury.

Předmětem diplomové práce je kultura ve veřejném sektoru. Cílem diplomové práce je navrhnout koncepci rozvoje kultury v obci. Stanoveného cíle bude dosaženo metodou teoretické rešerše, analýzy a dotazníkového šetření. Hypotézou práce je, že, jednou ze současných kulturních potřeb obyvatel je kino.

Diplomová práce se mimo úvod a závěr člení na čtyři kapitoly. První kapitola diplomové práce je pojmenována kultura jako součást veřejného sektoru a věnuje se teoretickým východiskům kultury ve veřejném sektoru. Tato kapitola popisuje problematiku veřejného sektoru, charakterizuje význam kultury, obory kultury a způsoby financování kultury.

¹ Státní kulturní politika,[online] 2010 [cit 20.12.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/>>

Druhá kapitola nese název současný stav kultury v obci. V kapitole je popsána kultura v obci od financování kultury, přes druhy kultury a organizace a subjekty, které zajišťují kulturní činnost.

Třetí a čtvrtá kapitola jsou praktickou částí diplomové práce. Třetí kapitola se jmenuje dotazníkové šetření. Obsahem této kapitoly jsou výsledky dotazníkového šetření, které bylo provedeno v obci a zaměřeno na současné kulturní potřeby obce. Výsledky výzkumu budou interpretovány prostřednictvím slovního komentáře a grafické prezentace.

Ve čtvrté kapitole je uveden návrh koncepce rozvoje kultury. Koncepce shrnuje současný stav kultury a navrhuje rozvoj.

Při zpracování diplomové práce bylo čerpáno především z odborných knižních publikací, které se zabývají kulturou ve veřejném sektoru, elektronických publikací, platné legislativy, oficiálních webových stránek, výročních zpráv kulturních zařízení Městského úřadu Hranice.

2. Kultura jako součást veřejného sektoru

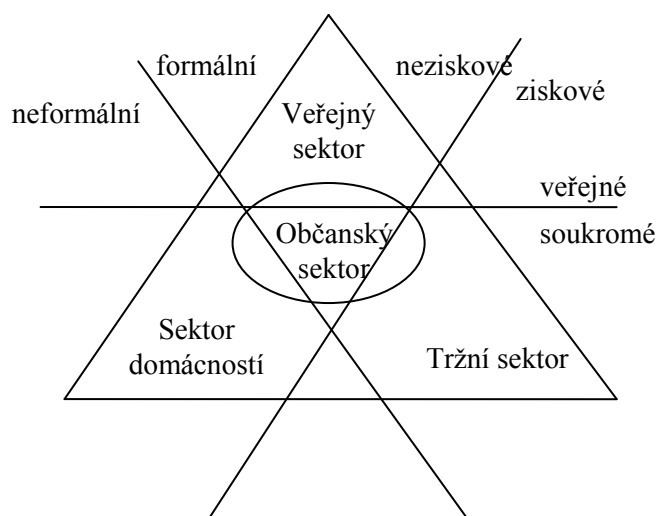
Na kulturu lze nahlížet z různých pohledů a charakterizovat různými způsoby. V širším pojetí, uplatněném v kulturní politice ČR je kultura chápána jako proces kulturní emancipace jedince a lidské společnosti. V užším pojetí jde o specifickou sféru společenského života. Kromě umění a literatury zahrnuje způsob života, základní lidská práva, tradice, víru, hierarchii hodnot. Kulturní sféra plní funkce kultivační, komunikační, vzdělávací apod. Hlavní funkcí je však tvorba, produkce, zprostředkování a ochrana kulturních statků, kterými lidé uspokojují specifické kulturní potřeby.

2.1 Vymezení veřejného sektoru

Dnes jsou všechny ekonomiky světa ekonomikami smíšenými. To znamená, že vedle sektoru domácností a tržního sektoru, stojí sektor veřejný neboli občanský. Existence veřejného sektoru je odůvodněná potřebou řešit tržní selhání, jako jsou externality, veřejné statky, monopoly, asymetrické informace, nezaměstnanost aj.

Někteří autoři definují veřejný sektor jako vše co je ve veřejném vlastnictví, tj. ve vlastnictví státu, krajů a obcí. K vymezení veřejného sektoru lze využít i kritérium financování. Podle tohoto kritéria do veřejného sektoru patří subjekty, které jsou z více než 50% financovány z veřejných zdrojů.

Obr. 2.1. Veřejný sektor v národním hospodářství

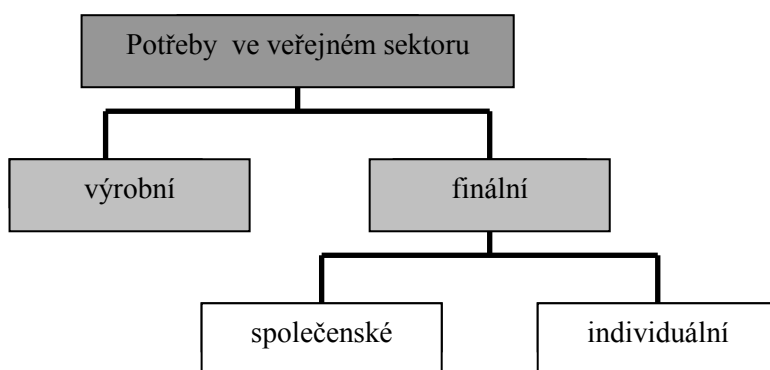

Zdroj: Pestoff a Halásek, 2004

Obecně lze říci, že veřejný sektor, je ta část národního hospodářství ve které se rozhoduje na základě veřejné volby, uspokojuje veřejné potřeby produkty, kterými jsou veřejné statky, je řízena orgány veřejné správy, financována z veřejných zdrojů a podléhá veřejné kontrole. Veřejný sektor hraje nezastupitelnou roli v životě každého člověka.

Funkce veřejného sektoru souvisí především s uspokojováním veřejných potřeb, které se dělí na výrobní a finální a ty se dále dělí na společenské a individuální.

Obr.2.2. Potřeby v teorii veřejného sektoru

Zdroj: Halásek, 2004

Veřejný sektor plní řadu pro společnost důležitých funkcí od tradičního pojetí veřejného sektoru i rozšířeného o další funkce:

- Zabezpečování produkce veřejných statků a služeb
- Organizace veřejného sociálního a zdravotního pojištění
- Sociální transfer části veřejných zdrojů ve prospěch obyvatelstva, kterému vznikl zákonný nárok
- Tvorba programů a koncepcí
- Redistribuce části centrálních veřejných zdrojů ve prospěch územních institucí
- Cenové intervence do soukromého sektoru
- Rozpočtové příspěvky veřejným institucím a veřejným fondům²

² Halásek D. (2004, s. 6)

Členění veřejného sektoru je možné dle celé řady kritérií (dle charakteru statků, podle finančních toků, dle zakladatele, funkcí, podílu státu na vlastnictví majetku, dle potřeb). Jako nejvhodnější se jeví použití kritéria potřeb. Tedy odpověď na otázku, jakou potřebu uspokojují jednotlivá odvětví veřejného sektoru.

Podle kritéria potřeb (dle Strackové) se veřejný sektor člení do několika bloků odvětví: společenských potřeb, rozvoje člověka, blok poznání, blok informací a spojů, blok technické infrastruktury, blok privátních statků, blok existenčních jistot a jiné. Blok odvětví rozvoje člověka zahrnuje oblast školství, zdravotnictví, sociální služby a kulturu, které je předmětem této práce.

Velikost veřejného sektoru je předmětem časových a prostorových analýz. Velikost a strukturu veřejného sektoru ovlivňuje řada faktorů. Jedná se o faktory ekonomické, historické, geopolitické, demografické, kulturně-náboženské, politické a vnitřní faktory efektivnosti (vědeckotechnický pokrok, systémové řízení, kvalita zaměstnanců, formy dělby práce...). V praxi se při určování velikosti veřejného sektoru využívají finanční a nefinanční ukazatelé a elasticita veřejného sektoru. Finanční ukazatel je podíl výdajů veřejného sektoru na HDP země. Mezi nefinanční ukazatele patří zejména počet zaměstnanců ve veřejném sektoru, v určitém odvětví. Elasticita veřejného sektoru dává do poměru výdaje veřejného sektoru ve dvou po sobě jdoucích obdobích a HDP ve dvou obdobích.

Efektivita veřejného sektoru souvisí s pojetím Paretova optima, že ve veřejném sektoru je efektivní takové řešení, kdy roste užitek alespoň jednomu jedinci, a přitom ostatním zůstává užitek nezměněn. Mezi postupy, které mohou při vhodném způsobu jejich použití vést k objektivizaci a efektivnosti vynakládaných zdrojů ve veřejném sektoru patří komparativní metody, normy, standardy, výkony, kalkulace, hodnocení občany, komplexní audit.³

Ve veřejném sektoru definujeme efektivnost jako poměr efektů (užitků) k nákladům. Problém ve veřejném sektoru nastává při stanovení užitku, který je obtížně vyjádřitelný. Užitek můžeme vyjádřit výkonem - jednotka vyjadřující produkci statků ve veřejném sektoru (počet představení v divadle, počet vypůjčených knih v knihovně aj). Důležitý ukazatel je i kvalita výkonu (pedagogická úroveň hodiny). Vysoká kvalita výkonu nemusí nutně indikovat vysoký užitek. Užitek výkonu vyjadřuje uspokojení určité potřeby.⁴

³ Halásek D. (2007, s.81-82)

⁴ Halásek D. (2004, s.38)

Rozhodování ve veřejném sektoru zahrnuje proces definovaný šesti etapami. Jedná se o definici problému, soustředění informací, analýza informací a příprava variant rozhodnutí, rozhodnutí, realizaci rozhodnutí a kontrolu realizace rozhodnutí. Definice problému je nejnáročnější etapou. Analýze informací a přípravě variant rozhodnutí metodicky pomáhá celá řada metod rozhodování.⁵ Mezi tyto metody patří např. metody kontrolní činnosti (metody terénního sběru informací – výzkumy a ankety), metody případových studií, inputově outputové metody (CMA, CBA, CEA, CUA), metody podpory tvorby nových koncepcí (brainstorming, išikanův diagram, delfy, SWOT analýza), použití stupnic, metody váženého měření užitenosti, metody modelování, rozhodování za rizika a nejistoty a jiné viz Ochrana (2007).

2.2 Význam kultury

Kultura je socioekonomický jev, který vzniká a projevuje se na určitém území. Do veřejné ekonomiky patří z několika důvodů:

- Listina základních práv a svobod⁶ deklaruje právo každého občana participovat na kulturních hodnotách
- Základním zdrojem pro vznik kulturních hodnot je tvůrčí lidský potenciál, který je těžce kvantifikovatelný
- Ochrana tvůrčího potenciálu je zakotvena v legislativě, což se projevuje jako monopolní přístup
- Charakteristickým rysem kulturních statků je existence externalit⁷

Dle širšího *antropologického pojetí*⁸ je pod pojmem kultura chápáno vše, co z nás činí bytosti specifické, myslící, kritické a eticky angažované. Jejím prostřednictvím rozlišujeme hodnoty a provádíme volby. Jejím prostřednictvím se člověk vyjadřuje, uvědomuje sám sebe, poznává se jako nedokončený projekt, porovnává svoje dílo, neúnavně hledá nové významy a vytváří díla, která ho přesahují.

Z ekonomického pohledu je kultura chápána jako specifická sféra společenského života a odvětví veřejného sektoru, ve kterém se realizují určité procesy a činnosti

⁵ HALÁSEK D. (2004, str.1)

⁶ Zákon č. 23/1991 Sb., Listina základních práv a svobod

⁷ HOFFMANOVÁ K. (1997, s.195)

⁸ REKTOŘÍK J. a kol. (2007, s.87)

s výslednými specifickými produkty. Hlavním posláním odvětví kultury je produkce a realizace kulturních statků a služeb. Tyto činnosti plní kulturní instituce.⁷

V odvětví kultury probíhají specifické procesy, jejichž důsledkem jsou specifické produkty (statky nebo služby). Tyto procesy probíhají z části ve specializovaných institucích, které jsou určitým způsobem uspořádány a jejichž činnosti podléhají odbornému managementu.⁹ Z základním prvkům ekonomického systému kultury patří kulturní procesy, kulturní instituce a kulturní produkty.

Z ekonomického hlediska jsou procesy podmíněny určitými vstupy (práce, kapitálové statky, hmotné vstupy). Kulturní procesy zahrnují tvorbu, produkci, zprostředkování a distribuci, spotřebu a ochranu a udržování kulturních hodnot. Opodstatněnost kulturních institucí souvisí s hlavní funkcí kultury – produkcí a realizací kulturních statků a služeb, resp. kulturních produktů. Toto zajišťují právě kulturní instituce. Důležitým prvkem zabezpečení kulturního procesu je tzv. kulturní infrastruktura. Jde o síť divadel, knihoven, muzeí a galerií, kin apod.

Jak již bylo ukázáno výše, v odvětví kultury se vyskytují všechny typy statků. Privátní statky (např. knihy, CD, kazety). Jsou vyráběny v určitém nákladu a mají cenu a lze je tržní cestou rozdělit mezi spotřebitele. Kulturní privátní statky se mohou stát předmětem státní restrikce – poručnícké statky. Čistě veřejné statky mohou být s automatickou spotřebou (např. péče o kulturní památky). Jednou poskytnuté slouží všem občanům, jejich poskytování za úplatu není možné, efektivní ani spravedlivé. Čistě veřejné statky s fakultativní spotřebou (např. rozhlasové a televizní vysílání). Spotřeba jednoho spotřebitele nesnižuje spotřebu dalších, ze spotřeby lze vyloučit spotřebitele, který má chování černého pasažéra. Převažujícím typem veřejných statků jsou smíšené veřejné statky. Jejich spotřeba co do kvantity je dělitelná, avšak kvalita dělitelná není.

⁹ ŠKARABELOVÁ, S. NESHYBOVÁ, J. REKTOŘÍK, J. (2007, s.12)

Tab.2.1. Členění kulturních činností

KRITÉRIUM	ROZDĚLENÍ
Charakter vlastnictví a způsob rozhodování	veřejný (municipální) sektor
	soukromý ziskový sektor
	soukromý neziskový sektor
Způsob financování	statky privátní
	čistě veřejné statky
	smíšené veřejné statky
Oblasti kultury a jejich obory	umění (dramatické, literární, výtvarné, hudební)
	ochrana kulturních hodnot (muzejnictví, památková péče)
	kulturně výchovná činnost
	odborný management odvětví

Zdroj: ŠKARABELOVÁ, S. NESHYBOVÁ, J. REKTOŘÍK, J. (2007)

Z hlediska vlivu a působnosti existují smíšené veřejné statky:

- Lokálního významu (místního, regionálního) významu např. kina, divadla, galerie...
- Národního významu – přesahují hranici regionálního postavení a mají charakter národního symbolu – národní divadlo, národní muzeum

Charakter statků, způsob jejich zabezpečení a financování patří k základním ekonomickým faktorům, které ovlivňují způsob přijímání rozhodnutí veřejného sektoru. Problémem rozhodování v této oblasti je skloubení individuálních preferencí do kolektivního rozhodnutí. V dnešní době se hovoří o tom, že kulturní statky mají obrovský vnitřní kapitál (mimo jiné pro rozvoj území), který je někdy velmi obtížné zhodnotit.

Základem ekonomické hodnoty kulturních statků a produktů je jejich vzácnost a užitná hodnota. Kulturní statky mají v očích veřejnosti často vysokou hodnotu a zároveň i minimální cenu. Příčinou ekonomických obtíží kultury je řazení do ekonomicky neproduktivní oblasti. Pro posouzení efektivnosti vynaložených prostředků v odvětví kultury se používá analýza "Cost Benefits" – analýza nákladů a užitků. Při rozhodování o alokaci finančních prostředků hrají roli protichůdné argumenty viz Rektořík (2007).

Pro zabezpečování kulturních statků a služeb veřejnými zdroji je zdůvodňováno:

- Trh degraduje kulturní hodnoty ve prospěch pouhého dosažení zisku.
- Trh nedokáže zabezpečit kulturní produkci v dostatečném objemu.
- Kulturní statky přinášejí pozitivní externality, které se tak žádají veřejnou podporu.

Proti veřejnému zabezpečování statků v oblasti kultury stojí následující argumenty:

- Veřejné zabezpečení vede k uniformitě v produkci i spotřebě kulturních statků
- Vzniká zde nebezpečí morálního hazardu
- Objevuje se zde problematika produkční a alokační neefektivnosti
- Může docházet k přetížení či nadspotřeby kulturních statků¹⁰

2.2.1 Obory kultury

Pod pojmem obory kultury chápeme jednotlivé druhy kultury, které uspokojují kulturní společenské potřeby.

Tab.2.2. Oblasti a obory kultury

OBLAST KULTURY	OBORY KULTURY
Umění	Dramatické (divadlo, film, televize, rozhlas), výtvarné a literární umění
Ochrana kulturních hodnot	Muzejnictví, památková péče
Masmédia	
Církev	
Kulturně výchovná činnost	

Zdroj: Hamerníková, B.(1995)

Za opěrný nosník kultury lze považovat **památkovou péči**. Památky jsou nositeli výjimečných informací předchozích generací lidského rodu (obytné domy, kostely, mosty, paláce).¹¹ Jejich uchovávání je veřejným zájmem, upraveným zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. Strategický dokument, který upravuje tuto oblast je Koncepce státní památkové péče. Organizačně je památková péče řízena Ministerstvem kultury (odbor památkové péče), památkovou inspekcí, ústřední organizací státní památkové péče, příslušným krajem a obcemi. Památková péče je financována z rozpočtu státu, krajů a obcí a mimorozpočtových fondů formou dotací. Je předmětem daňových úlev.

Ve 14.-15. stoléní potřeba zaznamenávat a uchovávat historii veda ke vzniku **muzeí a galerií**. Muzea a galerie mají dokumentační, vědecké a osvětové poslání. Odborně spravují materiál o vývoji přírody a společnosti. Přispívají k rozvoji vědy a techniky. Využitím sbírek v expozicích a na výstavách, publikační činností a přednáškami plní osvětovou činnost.¹⁰ Činnost organizací upravuje zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy. V ČR je dnes kolem 300 muzeí a galerií. Muzea a galerie jsou financována zřizovateli viz výše.

¹⁰ REKTOŘÍK J. a kol. (2007, s. 34)

¹¹ KRBOVÁ J. (2002, s.44)

V logice historického členění je nutné dále zmínit postavení **knihoven**. Nejstarší knihovny vznikaly v Mezopotámii, Egyptě, Číně, Indii a Římě. Nejstarší starověká knihovna byla v Alexandrii. Činnost knihoven i přes nepatrný úpadek počtu čtenářů po roce 1989 má i dnes nezastupitelnou úlohu ve zpřístupňování informací od klasického půjčování knih k elektronickým informacím prostřednictvím internetu.¹⁰ Legislativně je fungování knihoven a informačních služeb u práveno zákonem č.257/2001 Sb., knihovní zákon. Financování je zajištěno MK, krajem, obcí. Důležitou úlohu hrají uživatelské poplatky, granty nadace, dary a jiné.

V umělecké tvorbě, společenském a kulturním životě má velmi důležité postavení **divadlo**. V divadle lze prezentovat národní kulturní tradice a vyspělost dané země. Postavení a činnost divadel neupravuje žádná právní norma. Divadla jsou financována z jejich rozpočtů, dostávají příspěvek od zřizovatele. Podpora financování je možná i formou grantů, spolupořadatelstvím a spolupráce se zahraničními subjekty.

Nejnižší mírou soběstačnosti se vyznačují **hvězdárny a planetária**. Hlavním posláním je kulturně - výchovná činnost, vědecko – výzkumná a odborně – metodická činnost přírodovědného charakteru, seznamování široké veřejnosti s astronomií a příbuznými obory. Příjmy na činnost tvoří tržby z vlastní činnosti, prostředky z grantů, účelové dotace.¹²

Teprve konec 19 stol. je symbolem počátku moderní **kinematografie**. V organizaci kin došlo po roce 1989 k výrazným změnám v uspořádání a ke změně vlastníků a k financování. Podle velikosti kina rozlišujeme na multikina, kinokavárny, videokina, videokluby, uzavřená kina a letní kina. Tuto oblast upravuje především zákon č. 273/93 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl. Kina jsou financována ze Státního fondu, z rozpočtu MK, z rozpočtu obcí, z ostatních zdrojů.¹¹

Tab.2.3 Statistika kultury v ČR za rok 2008

DRUH KULTURY	POCET
divadla	126
památky	277
galerie – muzea výtvarného umění	45
muzea a památníky	365
hvězdárny a planetária	45
veřejné knihovny	5437

Zdroj: Statistika kultury. [online], [25.3.210]. Dostupné na WWW: <<http://www.nipos-mk.cz/?cat=126>>

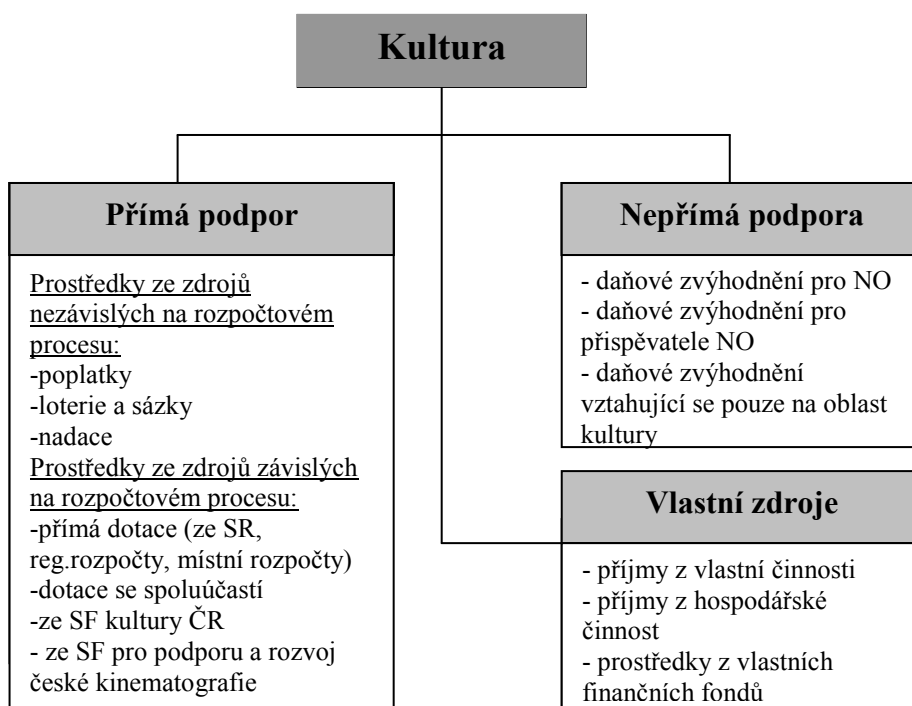
¹² KRBOVÁ J.(2002,s. 69)

2.3 Způsoby financování kultury

Do konce 20.stol se ve většině evropských zemí zformulovala kulturní politika do čtyř obecných cílů. Těmito cíly je podpora kulturní identity, podpora kulturní rozmanitosti, podpora tvořivosti, podpora účasti občanů na kultuře. V České republice nemáme speciální divadelní zákon. Daňové zvýhodnění existuje jen v rámci obecných předpisů. Kooperativní financování existuje jen v omezené míře, vždy s jedním dominantním rozpočtem. Neexistuje výrazný mimorozpočtový zdroj v podobě loterie, nadace nebo fondu.⁹

V současnosti převládá princip vícezdrojového financování prostřednictvím grantových systémů na různých úrovních (od státu až po obec). Stále více se posiluje úloha, autorita a význam regionů a obcí.¹³ V rámci základních zdrojů financování kultury, i z hlediska zahraničních zkušeností se rozlišují dvě základní formy podpory a to přímá a nepřímá a dále pak také vlastní zdroje financování.

Obr. 2.3. Financování kultury

Zdroj: Krbová,2002

¹³ ŠKARABELOVÁ, S. NESHYBOVÁ, J. REKTOŘÍK, J. (2007,s.32)

➤ Daňová opatření

Organizacím činným v kultuře se podle současné legislativy umožňuje úleva na dani z příjmu¹⁴, osvobození od daně z nemovitosti¹⁵ a osvobození od daně darovací, dědické a z převodu nemovitostí¹⁶.

➤ Dárcovství a sponzoring

Právnícká osoba si může odečíst dar poskytnutý obcím a právnickým osobám financování kultury maximálně ve výši 5% ze základu daně z příjmu, pokud úhrnná hodnota činní alespoň 2000 Kč. Fyzická osoba si může odečíst 10% ze základu daně z příjmu, pokud hodnota daru přesáhne alespoň 2% ze základu daně nebo činí částku alespoň 1000 Kč¹⁷. Sponzorství se týká fyzických i právnických osob. Právnícké osoby za tímto účelem zakládají nadace a nadační fondy.

➤ Fondy

V současné době funguje Státní fond kultury a Státní fond na podporu a rozvoj české kinematografie. Tyto fondy nemají nedistribuční charakter, mají spíše charakter finančních institucí, které působí jako záruční a garanční kapitál pro oblast kultury.

Státní fond kultury¹⁸ podporuje všechny oblasti kultury mimo kinematografii. Příjmy fondu tvoří příjmy z pronájmu nemovitostí, příjmy dle autorského zákona. Jedná se o podporu vzniku umělecky hodnotových děl, ediční počiny, získávání a obnova kulturních a sbírkových předmětů, výstavní a přednáškovou činnost, pořádání kulturních festivalů a obdobných kulturních akcí, ochrana a údržba knihovního fondu. Fond má v současné době pouze minimální příjmy a uvažuje se o jeho zrušení¹⁹.

Státní fond na podporu a rozvoj české kinematografie²⁰ je jediným nástrojem veřejné finanční podpory nezávislé kinematografické tvorby. Zdroje fondu jsou příjmy z obchodního využití filmů a 1 Kč ze vstupného do kin. Z fondu se financují kinematografické projekty,

¹⁴ Zákon č. 586/1992 Sb., o Dani z příjmu

¹⁵ Zákon č. 338/1992 Sb., o Dani z nemovitosti

¹⁶ Zákon č. 375/1992 Sb., o Dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí

¹⁷ Zákon č. 586/1992 Sb., o Dani z příjmu

¹⁸ Zákon č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky

¹⁹ Státní kulturní politika. [online] 2010 [cit. 20.4.2010]. Dostupná z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/>>

²⁰ Zákon č. 241/1992 Sb., o Státním fondu na podporu a rozvoj české kinematografie

zejména tvorba, výroba, distribuce a propagace českého kinematografického díla. Prostředky se využívají i na technický rozvoj a modernizaci české kinematografie.²¹

➤ Nadace a nadační fondy

Nadace a nadační fondy²² jsou účelové sdružení majetku pro dosahování obecně prospěšných cílů, kterými jsou zejména ochrana duchovních hodnot, ochrana lidských práv, nebo jiných humanitních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic. V roce 2010 bylo dle ...evidováno nadací a nadačních fondů. Převažujícím způsobem činnosti je grantování, nebo-li poskytování příspěvků na výše uvedené aktivity²³.

➤ Komunální obligace

Komunální obligace²⁴ jsou úvěrové cenné papíry emitované veřejnoprávními institucemi a místními správními orgány nebo peněžními ústavy v jejich pověření za účelem finančního pokrytí provozních kapitálových potřeb.

➤ Loterie

Část výtěžku z loterií a jiných podobných her²⁵ lze využít pro veřejněprospěšné účely. Touto cestou bývá podporováno umění profesionální i amatérské, umělecké činnosti na ústřední nebo regionální úrovni. Na základě zákona vznikala i neúspěšná loterie Česká lotynka a loterie Euroлото.

➤ Veřejné sbírky

Další z možností jak získat prostředky na kulturní účely jsou veřejné sbírky²⁶. Veřejné sbírky jsou sbírky pořádané veřejně k získávání a shromažďování dobrovolných peněžních a jiných prostředků od předem neurčeného okruhu přispívatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel. Veřejné sbírky mohou konat pouze obce, kraje a jiná právnická osoba se sídlem v ČR. Fyzické osoby konat veřejnou sbírku nemohou.

²¹ Státní kulturní politika. [online] 2010 [cit. 20.5.2010]. Dostupná z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/>>

²² Zákon č. 227/1997 Sb. o Nadacích a nadačních fondech

²³ ŠKARABELOVÁ, S. NESHYBOVÁ, J. REKTOŘÍK, J. (2007, s. 43)

²⁴ Zákon č. 530/1990 Sb. o Dluhopisech

²⁵ Zákon č. 202/1990 Sb., o Loteriích a jiných podobných hrách

²⁶ Zákon č. 37/1973 Sb. o Veřejných sbírkách a o loteriích a jiných podobných hrách

➤ Veřejné rozpočty

Zdrojem prostředků pro oblast kultury je rozpočtová kapitola č. 3334 Ministerstva kultury ČR (MK), rozpočty krajů a rozpočty obcí. Kultura je okrajově financována i z rozpočtu ostatních kapitol (Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo školství apod). Státní dotační programy jsou formou podpory umění a neprofesionálního umění. Státní dotační programy na podporu umění jsou koncipovány oborově a strukturovány formálně podle typů projektů. Podpora v oblasti profesionálního umění je udělována především projektům tvůrčím, prezentačním, publikačním či výzkumným. Dotační řízení na podporu neprofesionálního umění na úrovni státu mají diversifikovanější charakter i účel. Vedle finančního příspěvku na přehlídky a festivaly v řadě uměleckých oborů plní též cíle sociální a integrační.²⁷

Tab.2.4. Výdaje veřejných rozpočtů na kulturu k poměru HDP v ČR

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
HDP na kulturu	2189	2352	2464	2577	2781	2970	3204	3557
	13,1	14,4	15,6	17,4	19,3	19,7	22,3	22,8
V %	0,59	0,61	0,63	0,67	0,67	0,66	0,69	0,64

Zdroj: Statistika kultury [online] 2010 [21.3.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.nipos-mk.cz/?p=2629>>

Výdaje státu na kulturu jsou pod standardem EU. V roce 2007 činily výdaje státu na kulturu 0,64% na HDP. Dle EU by měl být podíl veřejných výdajů na HDP na úrovni 1%.

2.4 Kulturní politika České republiky

Otázky rozvoje kulturní úrovně naší společnosti, zachování a využití kulturního potenciálu jak v oblasti živé kultury, tak i památkového dědictví úzce souvisí s ekonomickým pohledem na kulturu. V kulturní politice státu hraje ekonomizace kulturního dědictví klíčovou úlohu. Vliv názorů, postojů a subjektivně pocíťovaných potřeb občanů na utváření kulturní politiky je v demokratické společnosti pokládán za samozřejmý.²⁸

Kulturní politika především vymezuje priority v odvětví kultury. Lze na ni nahlížet jako na soubor cílů, nástrojů a prostředků k jejich dosažení v oblasti kultury a umění. Na formulaci kulturní politiky mají vliv vnitřní a vnější faktory.

²⁷ ŠKARABELOVÁ, S. NESHYBOVÁ, J. REKTOŘÍK, J. (2007,s.44)

²⁸ PATOČKA,J, HEŘMANOVÁ.E. (2008,s. 9 a 178)

Tab.2.5. Faktory ovlivňující kulturní politiku státu

VNITŘNÍ FAKTORY	
A. Krátkodobé	Politické klima
	Politický program a cíle vlády
	Hospodářská situace země
B. Dlouhodobé	Kulturní úroveň obyvatelstva
	Rozvinutost kulturních zájmů a potřeb
	Síla kulturní tradice dané země
	Model kulturní politiky státu
VNĚJŠÍ FAKTORY	
	Globální politická situace
	Příslušnost země do určitého kulturního regionu
KOLEKTIVNÍ POTŘEBY	
	Obyvatelstvo

Zdroj: REKTOŘÍK J. a kol. (2007)

Kulturní politika ČR je neintervenci politikou zaměřenou zejména na podporu co nejširšího zapojení občanů a občanských aktivit do kulturních a uměleckých aktivit, usnadnění a jejich přístupu ke kulturním hodnotám a spoluúčasti při péči o kulturní dědictví, včetně jejich aktivní a plnoprávné účasti na rozhodovacích procesech způsobem a v rozsahu stanoveném právními předpisy a standardy užívanými na úseku péče o kulturní dědictví v zemích EU.

Současná kulturní politika ČR vychází z řady dokumentů a koncepcí. Mezi tyto koncepce patří zejména Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007-2013, Koncepce rozvoje knihoven v ČR na léta 2004 až 2010, Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu, Koncepce rozvoje výzkumu a vývoje v rezortu Ministerstva kultury na léta 2004-2008, Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví na léta 2003-2008 (koncepce muzejnictví), Programy rozvoje krajů a krajské kulturní koncepce a jiné hlavní koncepce.²⁹ Kraje a obce vychází ze státní kulturní politiky při stanovování svých koncepcí rozvoje kultury.

Aby bylo možné naformulovat cíle a nástroje kulturní politiky. Je třeba znát současný stav a současné problémy v této oblasti.³⁰

²⁹ Státní kulturní politika. [online] 2010 [cit. 20.4.2010]. Dostupná z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/>>

³⁰ ŠKARABELOVÁ, S. NESHYBOVÁ, J. REKTOŘÍK, J. (2007.s.25)

Tab.2.3. SWOT analýza současného stavu kultury v ČR

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
▪ Umění je nositelem národní identity ▪ Umělecké bohatství ČR má schopnost upoutávat pozornost zahraničí ▪ Existence dostupné sítě kulturních subjektů ▪ Existence dotačních programů MK	▪ Nedostatek všech finančních prostředků na všech úrovních veřejné správy ▪ Nedostatek a malá účinnost nástrojů pro získávání mimorozpočtových zdrojů ▪ Nepochopení kulturní úrovně jako obecného ukazatele vzdělanosti ▪ Pasivní účast při vytváření ekonomického a sociálního pilíře udržitelného rozvoje ▪ Podcenění významu uměleckých aktivit
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
▪ Zpřístupňovat umění všem lidem s ohledem na to, že kultura je základní součástí společnosti ▪ Lépe využívat umělecký potenciál k poskytování kulturních služeb ▪ Posilovat a doplňovat infrastrukturu ▪ Zajistit nové mimorozpočtové zdroje na podporu umění ▪ Posilovat pozici umění a kultury jako významného ekonomického sektoru ▪ Podporovat projekty přinášející poznání, možnost sebevzdělávání	▪ Trvalé podceňování ekonomického významu umění a kultury obecně jako rozvojového faktoru ▪ Nesprávné vnímání umění a kultury jako neproduktivního odvětví ▪ Neadekvátní pozice umění a kultury v politické agendě ▪ Provincionalizace postavení ČR v EU vinou slabé mezinárodní spolupráce ▪ Malá schopnost konkurovat na nově rozšířeném mezinárodním uměleckém trhu

Zdroj: ŠKARABELOVÁ, S. NESHYBOVÁ, J. REKTOŘÍK, J. (2007)

Mezi cíle kulturní politiky patří především – garantovat ochranu svobody tvorby umělců a tvůrců, vytvářet podmínky pro realizaci kulturních aktivit občanů na základě občanského sdružování, garantovat rovnost přístupu občanů ke kulturnímu bohatství, garantovat ochranu a péči o kulturní dědictví, garantovat občanům svobodný přístup k informacím v oblasti kultury, podporovat výchovu a osvětu prostřednictvím kulturních statků a služeb.³¹

³¹ HALÁSEK, D., ZEŽULOVÁ, L. (2004, s. 111)

2.4.1 Nositelé kultury

Ústředním orgánem státní správy je **Ministerstvo kultury** (MK ČR) pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro rozhlasové a televizní vysílání, pro provádění autorského práva, výrobu a obchod v oblasti kultury.

Nejvýznamnější roli hrají ÚSC. Po reformě veřejné správy v roce 2000 byla v České republice na územní samosprávu přenesena značná část kompetencí při produkci a poskytování kulturních statků a služeb.

Kraje pečují o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Podporují rozvoj kultury ze svých rozpočtů. Zřizují krajské knihovny, muzea a galerie, v některých případech divadla, orchestry, archeologické ústavy památkové péče. Kraje spoluvytváří finanční, koncepční a legislativní předpoklady pro rozvoj kultury v souladu s koncepcemi vlády ČR a doporučením MK ČR. Každý kraj má dnes vytvořeny koncepce rozvoje kultury, kde má na základě analýzy s současného stavu kultury vymezují základní cíle rozvoje ve střednědobém horizontu.³²

Obce dle zákona³³ pečují o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Podporují rozvoj kultury ze svých rozpočtů, některé zřizují kulturní instituce, zejména obecní knihovny, muzea a galerie, divadla, orchestry, příp. jiné specializované kulturní instituce. Rada obce vyhlašuje výběrové řízení na podporu kulturních aktivit. Obce zapojená do Programu regenerace městských památkových zón Ministerstva kultury ze svých rozpočtů přispívají vlastníkům kulturních památek stanoveným dílem. Některé obce mají také vytvořené koncepce rozvoje kultury (Ostrava, Valašské Meziříčí, Dačice).

³² Státní kulturní politika. [online] 2010 [cit. 20.4.2010]. Dostupná z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/>>

³³ Zákon č.128/2000 sb, o Obcích

3. Současný stav kultury v obci

Pro popis současného stavu kultury bylo vybráno město Hranice. Hranice se nachází v okrese Přerov, v Olomouckém kraji. Hranice jsou městem s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. Kultura je ve městě vnímána jako podstatná oblast. Bohatá kulturní nabídka má uspokojovat potřeby občanů a návštěvníků obce, kteří požadují během svého pobytu ve městě široké spektrum kulturních možností.³⁴ Zároveň kulturně rozvinuté město může být výrazným stimulem pro investory.

3.1 Kultura v Hranicích

Město Hranice se rozprostírá v prostoru, v němž se kumulují dopravní a inženýrské koridory na hlavním železničním a silničním tahu Přerov – Ostrava, s významnou odbočkou na Slovensko. V Hranicích a jeho okolí se nachází řada kulturních památek a historické centrum města Hranic bylo v roce 1992 vyhlášeno jako městská památková zóna. Pro město je významné sousedství lázní Teplice nad Bečvou. Po reformě veřejné správy byla na Hranice, jako město pověřené výkonem státní správy III. stupně, přenesena část kompetencí spojených s výkonem státní správy pro správní obvod 31-ti obcí včetně Hranic, čímž bylo fakticky potvrzeno dominantní postavení města v rámci mikroregionu Hranicko³⁵ a spádové oblasti. K 31.12.2008 na území města Hranic žilo 19 302 trvale bydlících obyvatel.

Tab.3.1.Demografický vývoj v Hranicích v letech 2002-2008 (10let)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stav obyvatel k 31.12	19 618	19 582	19 568	19 525	19 482	19 415	19 302
Ve věku 0-14	3 379	3 273	3 210	3 089	2 984	2 905	2 806
15-64	13 750	13 797	13 797	13 832	13 879	13 850	13 761
65+	2 489	2 512	2 561	2 604	2 619	2 660	2 735

Zdroj: Statistika Českého statistického úřadu [online] 2010 [cit.25.5.2010]. Dostupná na WWW: http://notes2.czso.cz/cz/obce_d/index.htm

³⁴ Program rozvoje města Hranice [online] 2010 [cit.30.5.2010]. Dostupná na WWW: <http://www.mesto-hranice.cz/cs/pro-podnikatele/program-rozvoje-mesta/program-rozvoje-mesta-hranic/program-rozvoje-mesta-hranic.html>

³⁵ Hranice jsou součástí svazku obcí mikroregion Hranicko, které dobrovolně sdružuje 24 měst regionu. Cílem tohoto svazku je spolupráce na rozvojových projektech. Partnerskými městy města Hranice jsou Hlohovec (SK), Leidschendam – Vooburg (LN), Konstancin – Jeciora (PL).

Roční přírůstek obyvatel v Hranicích má klesající tendenci, což potvrzuje celosvětový trend stárnutí populace. Největší podíl obyvatel se nachází ve věkové kategorii 15-64 let, tedy 73,5% obyvatel v Hranicích je právě v tomto věku.

Tab.3.2.Průměrná hrubá měsíční mzda v Olomouckém kraji v letech 2002-2008

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Celkem	16 470	17 893	18 908	19 351	20 923	22 282	23 866
Muži	18 400	20 095	21 005	21 566	23 173	24 551	26 446
Ženy	13 687	14 765	15 750	16 098	17 696	18 775	19 894
Medián mezd	14 547	15 757	16 589	17 088	18 518	19 992	21 345

Zdroj: Statistika Český statistického úřadu, [online] 2010 [cit.26.5.2010]. Dostupná na WWW:< <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/mzdy-xm>>

Pro zajímavost je uvedeno, jaká je průměrná mzda v Olomouckém kraji, ve kterém se nachází Hranice. Konkrétně pro město Hranice, bohužel nebyly tyto údaje zpřístupněny. Odchylky by v případě údajů o městě nebyli velké a pro potřeby této práce jsou výše uvedené údaje dostačující. Průměrná mzda v této oblasti se pohybuje kolem 17 000 Kč.

Rozloha Hranic včetně území osmi místních částí (Rybáře, Uhřínov, Valšovice, Drahouše, Velká, Středolesí, Slavič, Lhotka) činí z Hranic aglomeraci o rozloze 52 km².

Tab.3.3. Územní členění města

NÁZEV MÍSTNÍ ČÁSTI	POČET OBYVATEL ³⁶	POLOHA VZHLEDKEM K MĚSTU	PROSTRORY PRO KULTURNÍ AKCE
Hranice město	16 967	centrum města	knihovna, muzeum a galerie, MKZ (letní kino, zámecký klub), sokolovna, dvorana zámku, hudební sál v Zámecké ulici, synagoga, kaple Sv. Barbory.
Lhotka	76	5 km severně od Hranic	obecní dům (bývalá hasičská zbrojnice)
Velká	431	0,5 km od Hranic	sokolovna
Drahouše	1473	na pravém břehu řeky Bečvy	knihovna, sál u Jelena v Drahouších
Rybáře	48	malá osada, na břehu Bečvy	-
Valšovice	143	v kopcích nad Teplicemi, 5km od Hranic	-
Slavič	245	5 km od Hranic	sokolovna
Středolesí	56	oderské vrchy, severně od města	stodola
Uhřínov	68	oderské vrhy, severně od města	-

Zdroj: Internetové stránky města Hranice, 2010, vlastní zpracování

³⁶ Údaje ze sčítání lidu z roku 2001

Tabulka zobrazuje územní členění města s příslušnými počty obyvatel, polohou vzhledem k městu a vybaveností kulturními prostory v uvedených místních částech.

3.1.1 Financování kultury

Kultura je ve městě podporována v rámci grantového řízení za účelem obohacení a zpestření kulturního a společenského života města. Město prostřednictvím komise pro kulturní záležitosti zajišťuje organizaci obřadů zlaté svatby, rozesílání blahopřání jubilantům, besedy se starostou města aj. Dále ve spolupráci s organizacemi ve městě pořádá oslavy významných dnů a státních svátků. Samostatně město Hranice zajišťuje některé kulturní a společenské akce (koncerty na náměstí, Dny evropského kulturního dědictví, jarmarky ve dvoraně zámku aj).³⁷

Ve městě působí celá řada dalších subjektů působících v oblasti kultury ve městě. Město spolupracuje s příspěvkovými organizacemi města, grafickými studiemi (příprava a zpracování materiálů pro potřeby pořádání kulturních akcí), ZUŠ Hranice, s umělci (výtvarníci, fotografové, řezbáři, řemeslníci), s lázněmi Teplice nad Bečvou, s církvemi, s armádou ČR, se zájmovými subjekty a dalšími.

Financování kultury je omezeno rozpočtem města. Hospodaření města se řídí zákonem č. 250/2000 sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů.

Tab.3.4.Hospodaření města a podíl na kulturu během let 2005-2011 v tis.Kč

PŘÍJMY/VÝDAJE MĚSTA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celkové příjmy města	284 207	333 618	317 090	321 896	423 292	321 907	335 130
Celkové výdaje města	320 930	440 305	405 090	421 721	536 302	375 271	417 800
Celkové výdaje na kulturu	8 900	9 350	10 910	10 885	12 435	10 779	10 301
Rozpočet města k využití	36 723	106 687	88 000	99 825	35 310	53 364	62 670

Zdroj: Internetové stránky města Hranice, 2010, vlastní zpracování

³⁷ Situační analýza kultury z roku 2002 [online] 2010 [cit.26.6.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.mesto-hranice.cz/cs/pro-podnikatele//program-rozvoje-mesta/situačni-analýzy>>

Město hospodaří každý rok s deficitem, který kryje dluhovou službou. Po převodu financí z předchozího roku, má město finance k využití. Přebytek rozpočtu je možno využít na realizaci investic do kultury. Město má pouze zanedbatelné, nahodilé příjmy z kultury. Podíl celkových výdajů na kulturu na celkových výdajích města jsou okolo 8%.

Oblast příjmů z kultury zahrnuje příjmy z tzv. zájmové kultury, zachování a obnova kulturních památek. Výdaje na kulturu zahrnují výdaje, které směřují na kino, knihovnu, muzeum, kroniku, zachování a obnovu kulturních památek, zachování a obnovu kulturních hodnot, udržování místních památek, zájmovou činnost v kultuře, komise pro kulturní záležitosti.

Tab.3.5.Financování kultury v Hranicích od let 2005-2011 v tis.Kč

VÝDAJE NA KULTURU	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kino	1 865	1 860	1 880	3 250	-	-	-
Knihovna	2 860	2 760	3 170	2 870	3 050	2 925	2 925
Muzeum	1 885	2 145	2 240	2 340	2 395	2 175	2 175
MKZ	-	-	-	-	3 675	3 560	3 000
Kronika	80	80	80	80	80	70	70
Zachování a obnova kulturních památek	100	170	300	130	555	90	90
Zachování a obnova kulturních hodnot	100	200	100	170	120	160	150
Udržování místních památek	100	100	0	40	0	0	0
Zájmová činnost v kultuře	1 515	1 595	2 700	1 565	2 110	1 404	1 496
Komise pro kulturní záležitosti	395	440	440	440	450	395	395
Výdaje na kulturu celkem	8 900	9 350	10 910	10 885	12435	10779	10301

Zdroj: Internetové stránky města Hranice, 2010, vlastní zpracování

Zájmová činnost v kultuře zahrnuje politiku grantů a příspěvků, která směřuje do oblasti kultury. Cílem grantového programu³⁸ je podpora projektů v oblasti kultury, oživení a rozvoj kulturních tradic, obohacení nabídky kulturních akcí, rozšíření a zkvalitnění kulturní nabídky. Grantový program je určen organizacím napojeným na rozpočet města, a dalším subjektům jako jsou nadace, občanská sdružení a ostatní FO a PO se sídlem ve městě. Schvalování grantů je v kompetenci komise pro kulturní záležitosti. Tato komise je poradním orgánem města, která zpracovává návrh rozdělení grantů mezi subjekty činné v kultuře, tento návrh projednává rada města a pokud je grant či příspěvek ve větší hodnotě než 50 000 Kč.

³⁸ Grantový program města Hranice [online] 2010 [cit. 18.7.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.mesto-hranice.cz/cs/pro-obcany/zivotni-situace2/granty-a-prispevky/granty.html>>

podléhá schválení zastupitelstva města. O granty je možno zažádat v lednu příslušného roku po vyplnění příslušného formuláře.³⁹

Tab.3.6. Granty a příspěvky na kulturu z rozpočtu města v letech 2005-2009 v tis. Kč

GRANTY A PŘÍSPĚVKY	2005	2006	2007	2008	2009
Celková částka k rozdělení	800	850	874	800	870
Celkový počet příjemců	32	43	46	44	51
Průměrná výše podpory formou grantu nebo příspěvku	25	20	19	18	17

Zdroj: Městský úřad Hranice, vlastní zpracování

Částka určená na kulturu se každý rok vyplácí žadatelům ve formě grantů. Celková schválená výše grantů se pohybuje kolem 700 000 Kč. Granty směřují na podporu významných kulturních projektů, projektů v rámci Hranického kulturního léta, publikační činnosti. Dále jsou ve městě vypláceny příspěvky⁴⁰ v hodnotě 100 000 Kč. Příspěvky směřují subjektům, které pořádají v obci kulturní akce spíše s tradicí. Prakticky každý rok se přispívalo na pořádání kulturní akce Rockové Hranice kolem 100 tis. Kč, A-klubu Hranice kolem 50 tis. Kč., TJ Sokol získává na pořádání hudebních akcí a divadel částku okolo 75 tis. Kč. Tyto subjekty patří mezi největší příjemce grantů. Celkový počet příjemců má rostoucí tendenci, proto lze hovořit o poměrně uspokojivé grantové politice, která je motivující a dostupná. Možným ohrožením je pouze to, že ačkoli počet grantových příjemců roste, částka grantů z rozpočtu města je stále stejná.

3.1.2 Druhy kultury

V Hranicích jsou zastoupeny téměř všechny **obory kultury** od hudby, tance, divadla, výtvarné umění přes umělecká řemesla a design. Všechny tyto kulturní obory pořádají občanská a zájmová sdružení. Někteří z níže uvedených aktérů jsou příjemci grantů a příspěvků schvalované komisí pro kulturní záležitosti, která se mimo jiné zabývá zájmovou činností.

⁴⁰ Grantový program města Hranice [online] 2010 [cit. 18.7.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.mesto-hranice.cz/cs/pro-obcany/zivotni-situace2/granty-a-prispevky/granty.html>>

Tab.3.8.Aktéři kultury v Hranicích

KULTURNÍ OBORY	AKTÉŘI KULTURY	POČET
Hudba	Pěvecké uskupení, sbory, orchestry, kapely	29
Tanec	Mažoretky, školy tance, taneční skupiny	8
Divadlo	Klasické, loutkové	4
Umění	Výtvarné umění, řemeslné umění, móda	3

Zdroj: Internetové stránky Mikroregionu Hranicko, 2010

Hudba ve městě představuje silný, stabilní druh kultury, mnohdy i s letitou tradicí. V Hranicích existují pěvecká uskupení – Camperra, Schola Drahouše a 3 sbory – dětský pěvecký sbor Cantabile, Hranický dětský pěvecký sbor a Komorní sbor Gymnázia Hranice. Z orchestrů funguje – Velký dechový orchestr ZUŠ Hranice a.s., ABBA revival, String in pop. Komorní soubor vážné hudby vystupuje ve městě pod názvem Parade INSTRUMENTALE. Kapely, které v obci účinkují na plesech a oslavách hrají v podání kapely Domeza, MultiSins, RK band, Skupina FARAD a Sunset. Folkovými skupinami jsou Hudecká muzika Franty Kopeckého, Blue Stones, LH Western, LiThr, Vocal country decent. Jazzová skupina H-band, dále pak rocková kapela ARO, GRACE, LIVEEVIL, O.K.No, PSYCHO RADIO, The Neoromantik, The Treason, Traktor nebo Viržin Sue.

Tedy jako nedostatečné se pro město jeví žánr disko, který ve městě nemá své stálé zastoupení, tak jako funguje například v nedaleké obci Klokočí nebo v obci Hustopeče nad Bečvou. Organizátoři těchto kulturních akcí provozují hudbu na diskotékách, večírcích, oslavách, maskárních plesech a zároveň jsou schopni uspořádat celou diskotéku, včetně zajištění propagace, občerstvení a zvukové a světelné techniky.

Své místo v kultuře má ve městě i **tanec**. Ve městě působí Mažoretky Panenky Hranice, Šance-Hranice, klasická mažoretky a Twirlingová skupina Pomněnky Hranice. Moderní tanec je možné se učit v Hranické taneční škole a Taneční škole Talent Hranice. V A-klubu Hranice se tančí standardní a latinsko americké tance s úspěchem na soutěžích (3 pár na MČR ve standardních tancích, 5 pár MČR v 10 tancích aj). Taneční skupina Stepping Mothers, je představitelem tanečního stylu step a swing, stejně jako Taneční skupina Oldies.

A co divadelní scéna? Ano, i **divadla** ve městě najdeme. Mezi klasická divadla ve městě patří Divadelní soubor ochotníků - Tyl Drahouše s téměř 150 letou tradicí, který každým rokem nacvičuje 1-2 divadelní hry. Žánrově se tento soubor orientuje spíše na komedie, které uvádí v blízkém okolí města. V Hranicích působí také občanské sdružení s názvem Divadlo Štěk, které hraje divadelní hry pro děti i dospělé. Své zastoupení ve městě

má i loutkové divadlo Tilia. Jako nové divadlo se v obci vyrýsovalo soukromé divadlo Stará střelnice.

V oblasti **umění** se Hranice pyšní několika současnými umělci. Mezi nejznámějšími je možno jmenovat Tomáše Potěcha a jeho nakladatelství DOST, který se řadí mezi zástupce výtvarného umění. Znáмым řezbářem ve městě je pan Miroslav Vinckem. Předmětem zájmu tohoto pána je veškerá řezbářská práce s betlémy, které jsou každý rok k vidění v Galerii M+M. Zajímavostí je, že ve městě působí Modelářský klub Aeroklub, který sdružuje letecké modeláře z Hranic a okolí. V logice tohoto členění, poslední typem kultury, se kterým se ve městě dá setkat je pořádání módních přehlídek.⁴¹

3.1.3 Kulturní památky

Kulturní památky jsou spojeny s historií města od jejího vzniku po současnost. Nejvýznamnější památky na území města zobrazuje následující tabulka.

Tab.2.7.Kulturní památky ve městě

KULTURNÍ PAMÁTKA	SOUČASNÁ FUNKCE
Pozdněrenesanční manýristický zámek	sídlo MěÚ Hranice
Stará radnice	sídlo knihovny a MIC
Synagoga	slouží jako výstavní síň MMG
Farní kostel Štětí sv. Jana Křtitele	pro bohoslužbu
Bratrský sbor, dům s grafity, fara, farní kostel sv. Vavřince, Gallašův dům	
hradby s baštami, hřbitovní kaple sv. Anny, kaple sv. Peregina, židovský hřbitov	
hrad Svrčov, Kosteliček, palác Kunz, památník rozvodí, měšťanské domy	

Zdroj: Internetové stránky města Hranice, 2010

Ve městě se nachází pozdněrenesanční manýrský zámek. Je sídlem městského úřadu. Jeho celková rekonstrukce dala vzniknout štukové výzdobě stropů s pozoruhodným arkádovým nádvořím. Mimo radnice jsou v zámku pořádány výstavy uměleckých děl, jarmarky, trhy nebo vernisáže. Zámek s hradbami a baštami tvoří tvořili v minulosti opevnění města. Stará radnice a kostel jsou památkami, které se nachází na Masarykově náměstí. Kostel Štětí sv. Jana Křtitele tvoří dominantu náměstí. Kostel vyniká především vypjatým průčelím s věží. Stará radnice je funguje jako sídlo městské knihovny a městského informačního centra. Stará radnice dříve plnila funkci také městského úřadu, dnes je její činnost spojena pouze

⁴¹ Databáze umělců mikroregionu Hranicko [online] 2010 [cit. 27.7.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.regionhranicko.cz/mikroregion-hranicko>, ze dne 3.7.2010>

s funkcí kulturní. Památkami bývalé židovského města jsou synagoga a židovský hřbitov. V synagoze je stálá expozice. Objekt slouží městskému muzeu a galerii.

Mimo osadní výbor Hranice-město se nachází řada dalších významných památek. Farní kostel sv. Vavřince a hřbitovní kaple sv. Anny v Drahouších. V Teplicích na nábřeží kolonády stojí kaple sv. Peregina. Za městem se nachází technická památka – Vápenka. Hrad Svrčov se nachází 3 km jihovýchodně od města.

Další významné památky na území města uvádí tabulka. Jedná se především o objekty městské památkové zóny nebo objekty spojené s životem významných osobností ve městě.⁴² Mezi takové objekty patří například Čaputův dům, římskokatolická fara, dům Jana Pinkavy.

3.2 Kulturní infrastruktura v Hranicích

Kulturní infrastruktura ve městě zahrnuje zejména kulturní organizace zřízené městem, kulturní organizace fungující na občanském principu a soukromé kulturní organizace založené ve městě za účelem plnění kulturní funkce.

Tab.2.9.Kulturní instituce působící v Hranicích v majetku města

TYP KULTURY	POČET
Veřejná knihovna včetně poboček	7
Stálá kina	1
Muzeum včetně poboček a samostatných památníků	1
Galerie včetně poboček a výstavních síní	5
Kulturní zařízení ostatní	3

Zdroj: Statistika Českého statistického úřadu, [online] 2010 [cit.14.6.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/3302-10>>

V Hranicích se nachází jedna městská knihovna, která má 6 integrovaných poboček (Drahotuše, Lhotka, Slavič, Uhřínov, Valšovice, Velká). Knihovna hospodaří společně s městským informačním centrem v objektu bývalé radnice na ulici Radniční. Stálým kinem je kino Svět, které bylo na podzim roku 2009 z technických důvodů uzavřeno. Objekt není možno rekonstruovat, neboť prostory jsou stále v majetku státu, který dosud neměl zájem na tom, objekt s pozemkem převést na město. U městské knihovny se nachází městské muzeum a galerie, které vystavuje ve třech výstavních síních ve městě (synagoga, stará radnice, hranický zámek), dále se ve městě nachází galerie M+M, knihkupectví galerie Sklep. Ostatní

⁴² Kulturní památky města Hranice [online] [cit. 28.7.2010]. Dostupné na WWW: <<http://mic.hranet.cz/cs/pamatky-a-historie-hranic/stavebni-pamatky.html>>

kulturní zařízení zahrnuje zejména zámecký klub. Důležitou funkci kulturního zařízení ve městě hraje kulturní dům Sokolovna v majetku tělovýchovné jednoty Sokol Hranice a soukromé divadlo Stará střelnice.

Město zřídilo pro potřeby uspokojování kulturních potřeb obyvatel kulturní organizace ve formě příspěvkových organizací:

- Městská knihovna, městské informační centrum
- Městské muzeum a galerie
- Městské kulturní zařízení (městské a letní kino, zámecký klub)

Tyto 3 typy kulturních organizací jsou v majetku města a jsou na rozpočet města napojeny příspěvkem. V čele kulturních organizací jsou ředitelé, kteří zodpovídají za činnost organizace. Každá kulturní organizace sleduje svůj výkon na základě stanovených kritérií. Na základě těchto kritérií je možno navrhnout budoucí rozvoj příslušné organizace dle jejího charakteru.

Tab.3.10. Kulturní infrastruktura ve městě

KULTURNÍ ORGANIZACE	KULTURNÍ ÚČEL	VLASTNÍK
Městská knihovna	knihovnické a informační služby	město
Městské muzeum a galerie	muzejní a galerijní funkce	město
Městské kulturní zařízení	kinokavárna, koncerty, divadla, přednášky, letní kino	město
Sokolovna	společenské kulturní akce	TJ sokol Hranice
Divadlo Stará střelnice	společenské kulturní akce	soukromý podnikatel

Zdroj: Vlastní zpracování.

Dále tabulka uvádí stěžejní kulturní organizace, kterým se práce bude blíže věnovat, z pohledu kulturní činnosti a financování.

3.2.1 Městská knihovna

Knihovna má sídlo na Masarykově nám. 71 + pobočky (Drahouše, Velká, Lhotka, Slavíč, Ústí, Uhřínov). Městská knihovna v Hranicích je střediskovou knihovnou pro dalších 14 knihoven. Regionální funkce vykonává v okruhu působnosti svého střediska a střediskové knihovny v Kojetíně na základě smlouvy s krajskou vědeckou knihovnou v Olomouci.

Knihovna plní ve městě především funkci kulturní, informační a vzdělávací. Knihovna je organizována do 1 stálé veřejné knihovny a 6 integrovaných poboček v místních částech města. Hlavní účel pro který byla knihovna zřízena, je poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb, uspokojování kulturních a informačních potřeb a k všestrannému napomáhání všem formám vzdělávání občanů.⁴³

Knihovna v průběhu roku realizuje ve svých prostorách řadu kulturních akcí. Mezi nejznámější z nich, patří Týden knihoven.

Tab.3.10. Počty návštěv knihovny v letech 2005-2010

POČET NÁVŠTĚV	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Evidovaní návštěvníci	31 026	29 916	35 474	35 620	40 204	43 440
Návštěvníci u internetu	4120	4 370	5 978	6 341	7 036	5 787
Registrovaní čtenáři	2 563	3 042	2 853	2 816	2 737	-

Zdroj: Výroční zprávy knihovny, 2010, vlastní zpracování

Počet návštěvníků knihovny každý rok roste (mimo rok 2010). Počet registrovaných čtenářů se nijak výrazně nemění. Zajímavé je, že zatímco počty čtenářů klesají, počet návštěvníků internetu roste (mimo rok 2010). Je to způsobeno tím, že se knihovna odstupuje od své původní výpůjční funkce ve prospěch funkce informační (internet).

Knihovna je rozdělena na oddělení pro dětské a dospělé čtenáře. Čtenáři, kteří knihovnu navštíví, mají možnost si prohlédnout, půjčit a rezervovat knihy na místě nebo přes internet. K tomu účelu občané využívají prostory s knihami, studovnu a internet. Knihovna nabízí i doplňkové služby: kopírování z knih, tisknutí nebo skenování z internetu.

⁴³ zákona č. 257/2001 Sb. O knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb

Tab.3.11.Počty výpůjček knih v letech 2005-2010

POČET VÝPŮJČEK	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Oddělení pro dospělé	93 452	81 557	77 813	76 640	74 295	74 706
Oddělení pro děti	15 189	12 736	10 433	1 020	11 449	15 684
Výpůjčky celkem	108 641	94 293	88 246	86 660	85 744	90 390

Zdroj: Výroční zprávy knihovny, 2010, vlastní zpracování

Počty výpůjček v dospělém i dětském oddělení má spíše klesající tendenci, když rok 2010 ukazuje opět nárůst. Celkový počet výpůjček je tedy také záporný (mimo rok 2010). Potvrzuje se tím, že lidé spíše knihovnu navštěvují z důvodu internetu, než půjčování knihovního fondu. Druhým důvodem může být také to, že současný stav knihovního fondu nesplňuje požadavky a potřeby návštěvníků.

Společně s knihovnou se na hospodaření podílí **Městské informační centrum** (dále jen informační centrum). Poskytuje bezplatné informace o městských památkách, kulturních a společenských akcích, o historii a významných osobnostech města.

Tab.3.12.Rozpočty městské knihovny a MIC v letech 2005-2010 v tis.Kč

HOSPODAŘENÍ KNIHOVNY	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkové příjmy	4 188	3 939	4 330	4 199	4 111	4 502
Celkové náklady	4 128	3 890	4 233	4 098	4 018	4 041
Hospodářský výsledek	60	49	97	95	92	11
Provozní dotace	2 860	2 765	3 170	2 970	3 050	2 925

Zdroj: Výroční zprávy knihovny, 2010, vlastní zpracování

Příjmy knihovny plynou z registračních poplatků čtenářů (120 Kč pro dospělé, 100 Kč pro děti a studenty). Dále jsou to poplatky za reprografické služby a jiné. Náklady knihovny zahrnují náklady na provoz a mzdy. Mzdová položka zahrnuje mzdu ředitelky knihovny, ekonomky, 6 knihovnic, 2 pracovnice informačního centra. Knihovna získává provozní dotace od města a zároveň může žádat od města finance ve formě příspěvku nebo grantu.

3.2.2 Městské muzeum a galerie

Muzeum a galerie (také MMG) plní funkci výchovně vzdělávací.⁴⁴ Muzeum a galerie je organizováno do 1 muzea a do 5 galerií. Hlavním účelem této organizace je získávání, shromažďování, trvalé odborné uchovávání, evidování, zpracovávání, konzervování, restaurování a zpřístupňování předmětů a písemností dokumentující vývoj města a život jeho obyvatel v obvodu působnosti formou výstav a expozic. Doplnkem kulturního poslání

⁴⁴ ve smyslu ustanovení § 10 odst. 6 zákona č.122/2000 Sb., O ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů

instituce je pořádání koncertů v objektech městského muzea a galerie, přednášky a odborné výklady k expozici a k historii Hranic či v synagoze k dějinám umění a vývoji výtvarného umění. Muzeum zabezpečuje komentované prohlídky a galerijní animační programy pro základní a střední školy a také Muzejní noc.

Tab.3.13.Návštěvnost městského muzea a galerie v letech 2005-2010

POČET VÝSTAV A NÁVŠTEVNOST MMG	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Návštěvnost výstavních síní	4 332	3 852	4 336	3 665	3 682	3 665
Počet školeních výprav z celkové návštěvnosti	193	540	810	787	802	990
Počet uspořádaných výstav	9	10	7	12	10	8

Zdroj: Výroční zprávy městského muzea a galerie, 2010, vlastní zpracování

Tabulka zobrazuje návštěvnost výstavních síní, která se s počtem let snižuje. Snahou MMG je i přes tuto skutečnost zvyšovat počet uspořádaných výstav, s cílem zaujmout široké vrstvy obyvatelstva. Mezi nejčastější návštěvníky patří školní výpravy, kterých bylo v roce 2010 celkem 990. V průměru se ročně pořádá 9 výstav.

Celková činnost městského muzea a galerie úzce souvisí výsledkem hospodaření.

Tab.3.14.Rozpočty muzea a galerie v letech 2005-2010 v tis.Kč

HOSPODAŘENÍ MMG	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkové příjmy	2 027	2 309	2 297	2 434	2 464	2 420
Celkové náklady	1 947	2 130	2 172	2 394	2 415	2 373
Hospodářský výsledek	80	179	125	39	49	46
Provozní dotace	1 891	2 195 +50	2 240	2 240	2 395	2 175

Zdroj: Výroční zprávy MěÚ Hranice, 2010, vlastní zpracování

Celkové příjmy MMG plynou z vybraného vstupného, které je spojeno se shlédnutím expozici či výstavy pořádané ve městě. Jelikož MMG vystavuje v několika síních, může se jednat především o prostory muzea, synagogy a galerie M+M. Na jiných místech jsou expozice ke shlédnutí i zdarma. Náklady opět zahrnují výdaje na provoz a platy zaměstnanců. MMG zaměstnává celkem 7+2 zaměstnanců. Tito jsou ředitelka MMG, konzervátora-restaurátorka, kurátorka sbírkových a mobiliárních fondů, produkční, programový a kulturně výchovný pracovník, průvodce pro Starou radnici a průvodce pro Synagogu, uklízečka a topič.

3.2.3 Městské kulturní zařízení

Městské kulturní zařízení je nejnovější kulturní zařízení v obci. MKZ je organizováno na městské kino Svět, letní kino a zámecký klub. Obě kina zajišťují předvádění audiovizuálních děl, organizování kulturních, vzdělávacích a společenských akcí. Zámecký klub je multifunkční zařízení pro provozování menších divadelních forem, produkce živé a reprodukováné hudby ve formě koncertů a tanečních večerů, projekce filmů a pořádání přednášek a besed. Kapacita klubu je 50-100 míst.

Tab.3.15.Rozpočty městských kin a MKZ v letech 2005-2010 v tis.Kč

HOSPODAŘENÍ KIN A MKZ	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkové příjmy	2 621	2 776	3 535	5 435	5 939	5 199
Celkové náklady	2 591	2 679	3 179	5 037	5 648	5 954
Hospodářský výsledek	29	96	338	398	291	245
Provozní dotace	1 865	1 860	2 586	3 678	3 803	1 560

Zdroj: Výroční zprávy městských kin a MKZ, 2010, vlastní zpracování

Příjmy kin a zámeckého klubu jsou dány prodejem vstupenek na filmové promítání, koncerty a jiné akce. Mezi náklady patří výdaje na provoz a mzdy zaměstnanců. Celkový počet zaměstnanců, kteří se starají o filmové projekce, kulturní a vzdělávací aktivity je 6.

➤ Městská kina

Samostatně stojící kino ve městě bylo **kino Svět**. V tomto kině probíhala dlouhou dobu projekce filmových představení, festivaly a různé kulturní vzdělávací a společenské akce, např. filmový festival outdoorových filmů. Na podzim loňského roku bylo uzavřeno kvůli havarijnímu stavu střechy. Nyní kino Svět funguje provizorně v prostorách zámeckého klubu. **Letní kino** je v provozu v měsících červenec a srpen k promítání filmových projekcí a pořádání letních festivalů a společenských akcí. Cena vstupného v obou kinech se pohybuje v rozpětí 60-80 Kč. Pro město je výhodou fungující letní kino, kde je ale zapotřebí určitých zásahů v podobě úpravy okolí, zastřešení části sedacího prostoru v případě nepříznivého počasí.

Tab.3.16.Návštěvnost obou kin v letech 2006-2010

NAVŠTEVOVANOST KIN	2006	2007	2008	2009	2010
Počet projekcí	434	375	314	222	LK34
Počet diváků	12 266	12 119	12 978	8 511	5 965

Zdroj: Výroční zprávy městských kin a MKZ, 2010, vlastní zpracování

Z uvedené tabulky je zřejmé, že realizovaný počet projekcí klesá s počtem diváků, kteří se chtějí podívat na film v kině a z důvodu uzavření původně stávajícího kina Svět.

➤ Zámecký klub

Zámecký klub byl vybudován v historickém sklepení hranického zámku. Tato rozsáhlá unikátní rekonstrukce byla ukončena na podzim roku 2007. Zámecký klub není žánrově vyhraněn, ale snaží se svou dramaturgií uspokojit co nejširší publikum. Zámecký klub je nejnovější kulturní zařízení v Hranicích, a proto nyní stojí v centru zájmu místní správy. V loňském roce byl ustaven poradní sbor zaměstnanců i občanů města, kteří se o kulturu zajímají a mohou pomoci posílit výkonnost klubu. Pro zámecký klub je důležité, vytvořit žánrově program, který by zaujal občany města. Předprodej vstupenek na programy zámeckého klubu se realizuje v Café baru na zámku, který za zprostředkovatelskou dávku získává 7% ze skutečně prodaných vstupenek.

Tab.3.17.Navštěvovanosti zámeckého klubu v letech 2007-2010

NAVŠTEVOVANOST ZAMECKÉHO KLUBU	2007 ⁴⁵	2008	2009	2010
Počet programů pro veřejnost	10	78	52	34
Počet diváků	719	4 682	3 319	1 963

Zdroj: Výroční zprávy městského kulturního zařízení, 2010, vlastní zpracování

Jak je vidět z tabulky navštěvovanosti zámeckého klubu za první dva roky jeho fungování, ještě klub nemá své stálé zastoupení u diváků. Je potřeba se zaměřit na program a typ žánru, který by občané uvítali. Na webových stránkách města probíhala anketa, jaké žánry by si občané města chtěli v zámeckém klubu poslechnout. Mezi těmito žánry zvítězil rock/pop, divadlo a jazz/blues do třetího místa.

3.2.4 Ostatní kulturní zařízení

Kulturní funkce ve městě plní další dvě organizace. Kulturní dům ve městě je v majetku tělovýchovné jednoty Sokol Hranice. Soukromé divadlo Stará Střelnice je nové zařízení známého podnikatele. Obě organizace mohou na žádost získávat prostředky z rozpočtu města formou dotací nebo grantového programu.

Funkci kulturního domu zastává **kulturní dům Sokolovna** v Hranicích. K tomuto objektu patří hotelové kapacity, kavárna, velký sál a areál s fotbalovým hřištěm. Sokolovna je kapacitami vhodná pro pořádání velkých kulturních akcí. Během roku jsou zde pořádány plesy, divadelní představení, taneční kurzy. Kulturní dům obsluhují zejména 4 pracovníci, a sice majitel, vedoucí provozu, uklízečka, údržbář. Pro kulturní dům je důležité vypracovat kulturní program. V současné době je důležitá rekonstrukce stávající budovy z důvodu

⁴⁵ Za 10 týdnů činnosti

špatného stavu střechy, zastaralého interiéru a jiných okolností, které budou postupem času bránit původní kulturní funkci .⁴⁶

Poslední kulturní zařízení je nově postavené **divadlo Stará Střelnice**, které bylo otevřeno pro obyvatele v roce 2009. Poměrně nové kulturní zařízení města si ihned od svého počátku získala své příznivce. Typickým žánrem, který se zde hraje je konverzační komedie, ale časté zastoupení zde mají i koncerty. Mezi nejúspěšnější koncerty, které se zde zatím podařilo uspořádat, bylo vystoupení Jaromíra Nohavicy. Hodnota vstupenky se odvíjí od typu představení, ale především od účinkujících. Z důvodu uzavření kina Svět, je nyní v jednání promítání filmů zde. Divadlo přispívá ke kulturnímu vyžití ve městě, proto získává každý rok jednorázový grant. V průměru za rok se jedná o částku 80 000 Kč. Z této uvedené částky se realizuje určitý počet divadelních představení (6). Divadlo Stará střelnice se těší v Hranicích úspěchu, a proto majitel uvažuje o rozšíření kapacity ze 100 míst na 299 míst⁴⁷. Jedním ze slabých míst je nedostatečná propagace kulturního programu.

⁴⁶ P. Vývoda, konzultace o činnosti a budoucnosti zařízení, ze dne 16.10.2010

⁴⁷ Informace o divadle jsou získané přímo od spolumajitelky a provozovatelky – Karly Vlasákové, dne 1.7.2010

4. Dotazníkové šetření

Praktickým přínosem diplomové práce je průzkum prováděný mezi obyvateli města Hranic. Byli vybráni občané starší 15 let, tak, aby byl pokryt co nejširší okruh odpovědí u co nejširšího spektra věkových kategorií. Průzkum byl prováděn dotazníkovou metodou. Forma výzkumu je kvantitativní reprezentativní šetření. Respondenti jsou segmentováni mimo věku, podle vzdělání a současné ekonomické pozice, tak aby, aby výsledky dotazníkového šetření měli odpovídající kvalitu.

Hlavní cíl průzkumu:

- analýza kulturních zvyklostí a potřeb ve městě
- potvrdit či vyvrátit hypotézu, že občané potřebují kino

Dílčí cíle průzkumu, zjistit následující:

- jaké jsou silné, slabé stránky kultury
- jaké jsou preferované druhy kultury
- názor občanů na rekonstrukci sokolovny v Hranicích
- zda a jak kulturní organizace v Hranicích uspokojují současné kulturní potřeby

4.1 Vstupní informace

Průzkum byl prováděn na přelomu roku 2010/2011, převážně v prosinci na konci roku. Dotazníkové šetření zahrnovalo proces tvorby a testování dotazníku, samotné dotazníkové šetření a vyhodnocení dotazníků.

Tab.4.1. Harmonogram průzkumu:

Termín	Popis činnosti
2.12 - 19.12 2010	tvorba dotazníku
10.12 - 16.12 2010	testování dotazníku v praxi
21.12 - 5.1 2011	dotazníkového šetření ve městě
15.1 - 31.1 2011	vyhodnocování dotazníků

Zdroj: Vlastní zpracování.

Reprezentativní vzorek zahrnuje názory 110 občanů města Hranic. Občané byli rozděleni podle věku do 4 věkových kategorií, podle vzdělání do 4 úrovní vzdělání, podle současné ekonomické pozice do 4 statutů.

Tab.4.2. Reprezentativní vzorek

Věk	Počet/Procentuální část	Vzdělání	Počet/Procentuální část	Současná ekonomická pozice	Počet/Procentuální část
15-29	57/52%	základní	16/14%	žák/student	27/25%
30-44	26/24%	vyučen bez maturity	19/17%	pracující	68/62%
45-59	18/16%	s maturitou	48/44%	důchodce	11/10%
60 -	9/8%	VOŠ/VŠ	27/25%	ekonomicky neaktivní	4/3%

Zdroj: Vlastní zpracování

Samotný **dotazník** byl strukturován do 18 otázek - 12 uzavřených, 2 polouzavřené, 2 otevřené, 1 baterie otázek. Celkový počet rozdaných dotazníků byl 150. Návratnost dotazníků byla 120 (80%). 10 dotazníků nebylo vyplněno úplně správně, proto byly vyřazeny, aby nezkreslovaly výsledky. Jako reprezentativní vzorek bylo vybráno 110 respondentů, jako zástupců názorů občanů Hranic na problematiku kultury ve městě. Výsledky byli zpracovány formou grafů, které prezentují výsledky celého výzkumu. Výsledky z dotazníků byly následně zpracovány, tímto způsobem:

Celkový počet odpovědí na danou variantu (absolutní četnost =A) byly v programu Excel přepočteny na relativní četnosti = $(R = A/n \text{ respondentů}) \cdot 100$. Takto zjištěné výsledky jsou prezentovány v procentuálním vyjádření na koláčových (otázky otevřené), nebo na pruhových grafech s následným slovním hodnocením.

4.2 Analytická část

Dotazníkového šetření bylo vyhodnoceno podle sledu otázek z dotazníku. Nejprve je uvedena řešená otázka s pořadovým číslem, poté je zobrazena tabulka, která zastupuje odpovědi občanů v absolutním vyjádření. Následuje název grafu, graf a slovní komentář k němu. V závěru této kapitoly jsou shrnuty stěžejní poznatky.

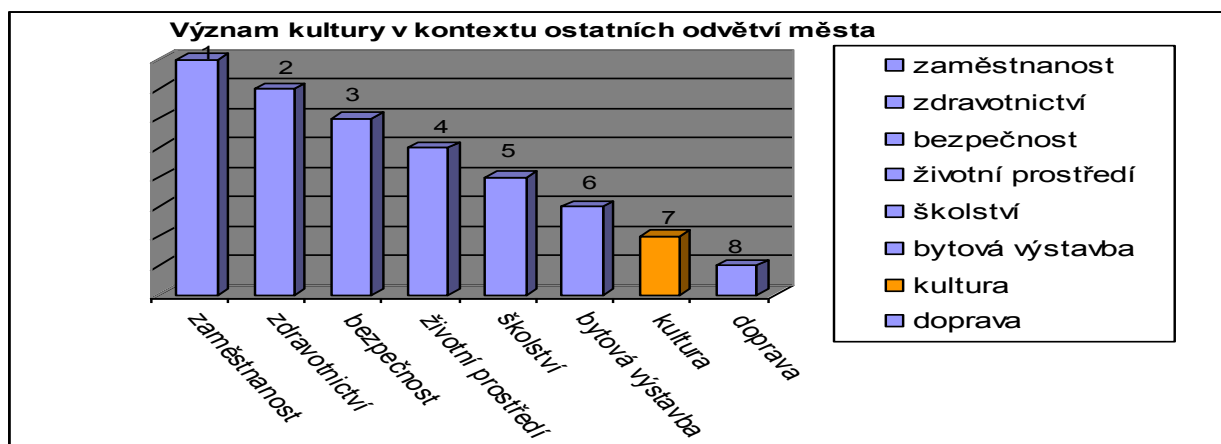
1. Seřad'te odvětví ve městě dle významnosti od 1-8, 1-nejvýznamnější, 8-nejméněvýznamné

Tab.4.3. Důležitost odvětví ve městě

POŘADÍ	1	2.	3.	4.
Odvětví	zaměstnanost	zdravotnictví	bezpečnost	životní prostředí
Pořadí	5.	6.	7.	8.
Odvětví	školství	bytová výstavba	kultura	doprava

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.1. Důležitost odvětví pro občany města Hranice

Zdroj: Vlastní zpracování.

Význam jednotlivých odvětví ve městě dle občanů je následující: 1.zaměstnanost, 2.zdravotnictví, 3.bezpečnost, 4.životní prostředí, 5.školství, 6.bytová výstavba, **7.kultura**, 8.doprava. Kulturu ve městě občané nejčastěji uváděli na předposledním místě. To může znamenat, že občané vnímají jednotlivá odvětví ve městě umístěná na posledních místech jako slabá, a tudíž je důležité se na tyto oblasti zaměřit a věnovat těmto oblastem pozornost.

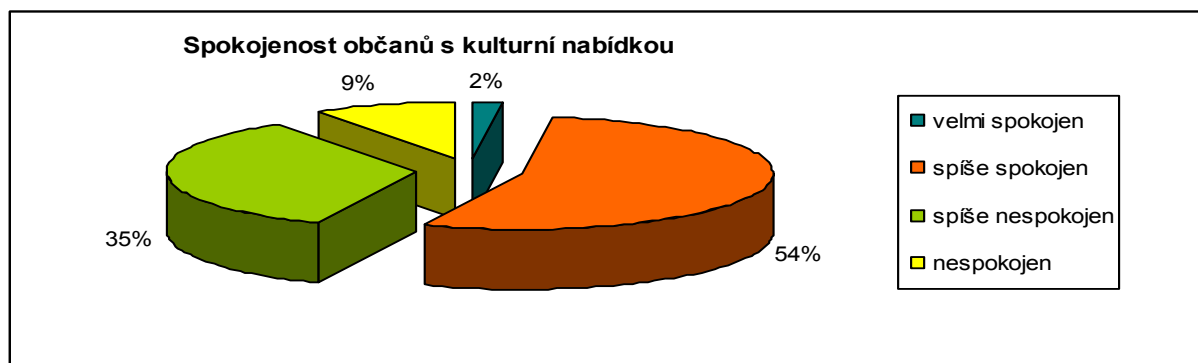
2. Jak jste spokojen(a) s kulturní nabídkou v Hranicích?

Tab.4.4. Hodnocení současného stavu kultury ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
nespokojen	9
spíše nespokojen	35
spíše spokojen	55
velmi spokojen	2

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf. 4.2. Hodnocení současného stavu kultury ve městě

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z výzkumu vyplynulo, že **55% obyvatel** je ve městě **spokojeno** se současným stavem **kultury** (spíše spokojen). Dalšíh **35% občanů** hodnotilo, že jsou **spíše nespokojeni** se současným stavem **kultury** ve městě (spíše nespokojen). Naopak kategorie velmi spokojen a nespokojen s kulturou ve městě téměř nikdo neoznačil. Vyjádření míry spokojenosti s kulturní nabídkou, která uspokojuje kulturní potřeby ve městě podle věku, vzdělání ani povolání v tomto případě nemělo význam hodnotit, pro nejsou uvedeny.

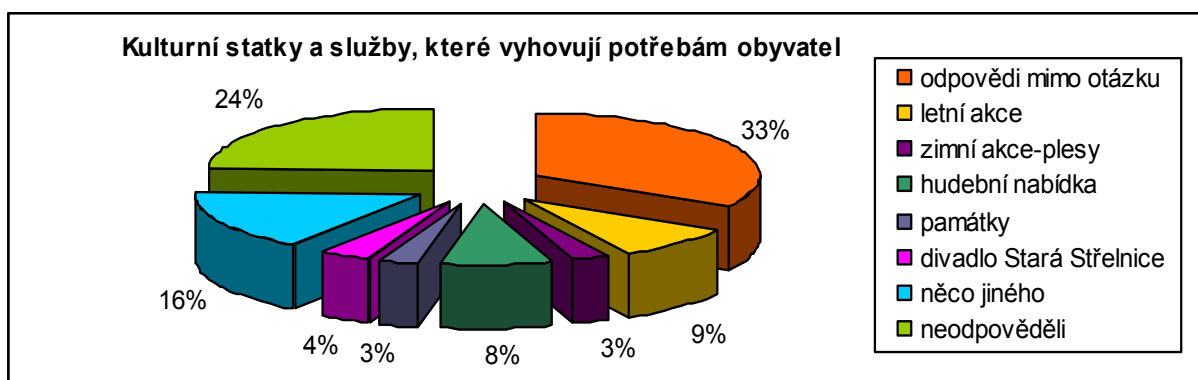
3. S čím jste v oblasti kultury spokojen(a) nejvíce?

Tab.4.5. Kulturní statky a služby uspokojující potřeby obyvatel města

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
odpověděli mimo otázku	33
letní kulturní akce	9
zimní kulturní akce	3
hudební nabídka	8
památky	3
divadlo Stará střelnice	4
něco jiného	16
neodpověděli vůbec	24

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.3. Kulturní statky a služby uspokojující potřeby obyvatel města

Zdroj: Vlastní zpracování.

Kulturní statky a služby, které podle občanů uspokojují kulturní potřeby ve městě jsou zejména **letní kulturní akce** – letní festivaly, letní kino, Hranické kulturní léto. Mezi oblíbené zimní kulturní akce patří především **plesy**. Pozitivně občané hodnotili také historické památky ve městě, fungování divadla Stará střelnice i městskou knihovnu. Občané uváděli, že jsou velmi spokojeni s městskou **hudební kulturou** (koncerty místních kapel, koncerty hudební školy, hudební kultura obecně). Dále občané uváděli nebo se objevovalo např. nezávislé kulturní aktivity ve městě a kulturní akce pro děti.

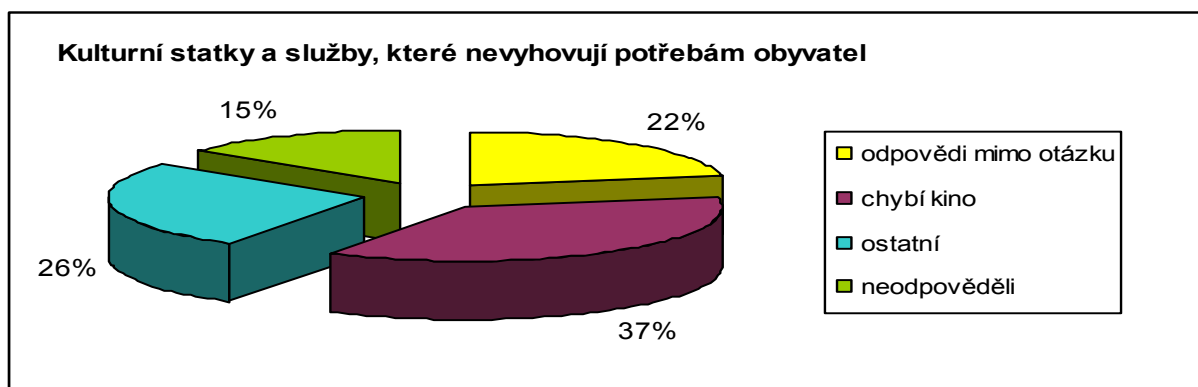
4. S čím jste spokojen(a) v oblasti kultury nejméně?

Tab.4.6. Kulturní statky a služby, které neuspokojují potřeby obyvatel města

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
odpověděli mimo otázku	22
problematika kina	37
ostatní	26
neodpověděli vůbec	15

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.4. Kulturní statky a služby, které neuspokojují potřeby obyvatel města

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z odpovědí občanů vyplynulo že, současnou kulturní potřebu vidí ve městě **kino** pro filmová promítání. Z toho je uvedeno, že 37% občanů města na tuto otázku odpovídalo, tak že např. jsou nespokojeni, že ve městě chybí stálé kino, se zrušením kina anebo s prodejem kina Svět atd. Mezi dalšími odpověďmi se objevovalo jako slabé místo kultury - fungování zámeckého klubu se špatným programem a dramaturgií, promítání v letní kině, nedostatek vhodného prostředí pro velké kulturní akce (kulturní dům).

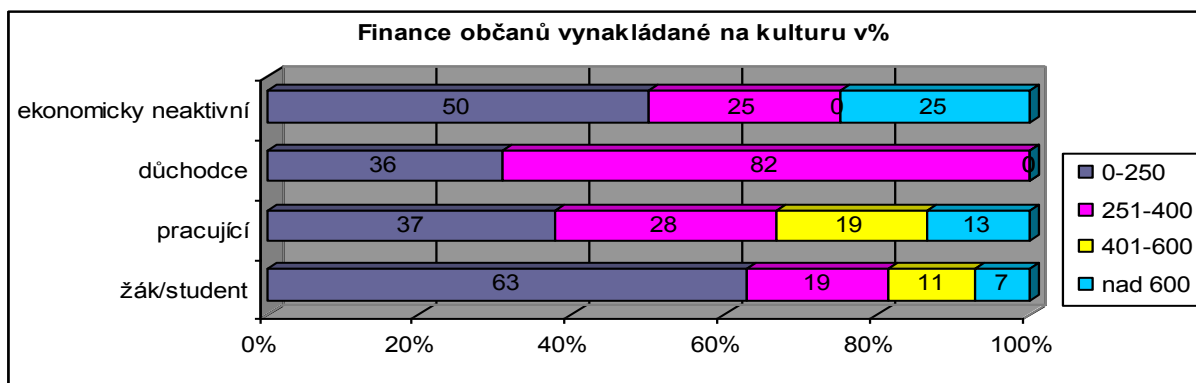
5. Jakou částku měsíčně v průměru utratíte za kulturní aktivity?

Tab.4.7. Finance na kulturu vynakládané obyvateli města

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
0-250	43
251-400	31
401-600	15
nad 600	11

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.5. Finance na kulturu vynakládané obyvateli města dle současné ekonomické pozice

Zdroj: Vlastní zpracování.

Žáci/studenti, pracující, důchodci a ekonomicky neaktivní uvádí, že obvykle za kulturu v měsíci v průměru utrácejí **0-250 Kč**. Senioři utrací nejčastěji za kulturu 251-400 Kč. Problematika zobrazované kupní síly obyvatelstva v oblasti kultury ukazuje, jak je možné uplatnit slevy pro jednotlivé kulturní statky/služby ve městě podle současné ekonomické pozice občana.

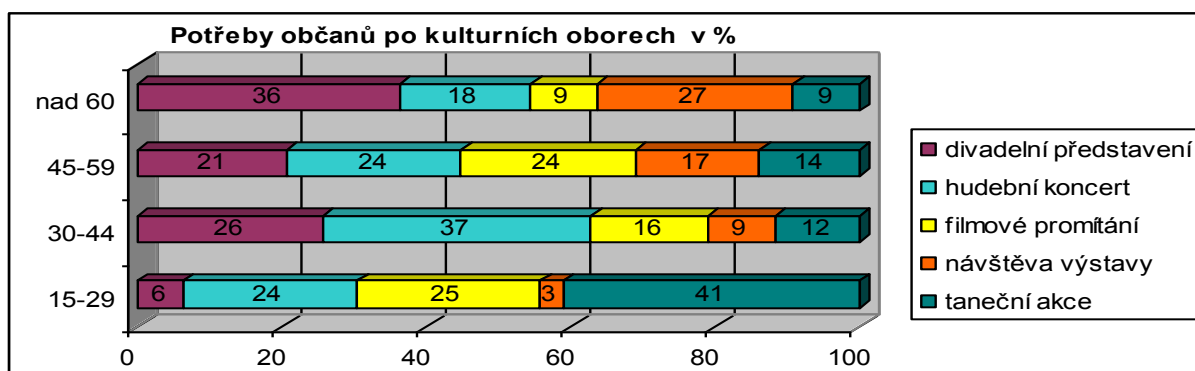
6. Kterému druhu kultury dáváte přednost?

Tab.4.8. Potřeba kulturních oborů ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
divadelní představení	15
hudební koncert	27
filmové promítání	22
návštěvy výstavy	8
taneční akce	28

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.6. Potřeba kulturních oborů ve městě dle věku

Zdroj: Vlastní zpracování.

Potřeba kultury podle jednotlivých druhů kulturních oborů ve městě je zřejmá z grafu zobrazeného podle věkových kategorií občanů. Věková kategorie 15-29 let si kulturu ve městě spojuje především s taneční zábavou (disko, plesy, aj). Lidé ve věku 30-44 let si kulturu ve městě spojují s hudebními koncerty. Ve věkové kategorii 45-59 let není plně vyhrazený obor kultury. A konečně věková skupina 60 a více let byla nejčastěji spojována s divadelními představeními. Obory kultury ve městě, které uspokojují kulturní potřeby ve městě, jsou v tomto pořadí - **tanec, hudba, film, divadlo**, a na posledním místě umění.

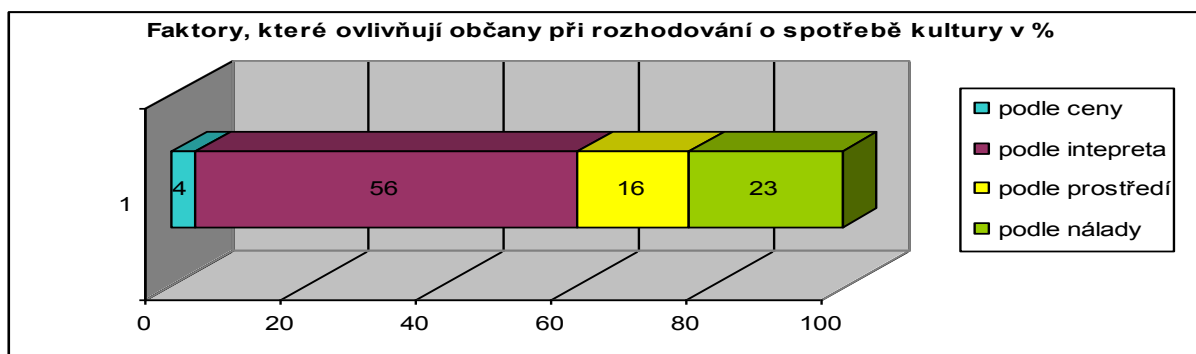
7. Podle jakých věcí se rozhodujete navštívit kulturní akci či zařízení?

Tab.4.9. Faktory rozhodné pro spotřebu kulturních statků/služeb ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
podle ceny	23
podle nálady	16
podle interpreta	56
podle ceny	4

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.7. Faktory rozhodné pro spotřebu kulturních statků/služeb ve městě

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, jaké faktory ovlivňují obyvatele při rozhodování o spotřebě kulturních statků a služeb ve městě. Z obrázku je jasné, že nejčastěji se občané rozhodují podle **interpretace** - 56%. Dále se pak občané v obci rozhodují podle nálady - 23%. Prostředí je důležité pro 16% respondentů. Především na cenu se ohlíží pouze – 4% občanů

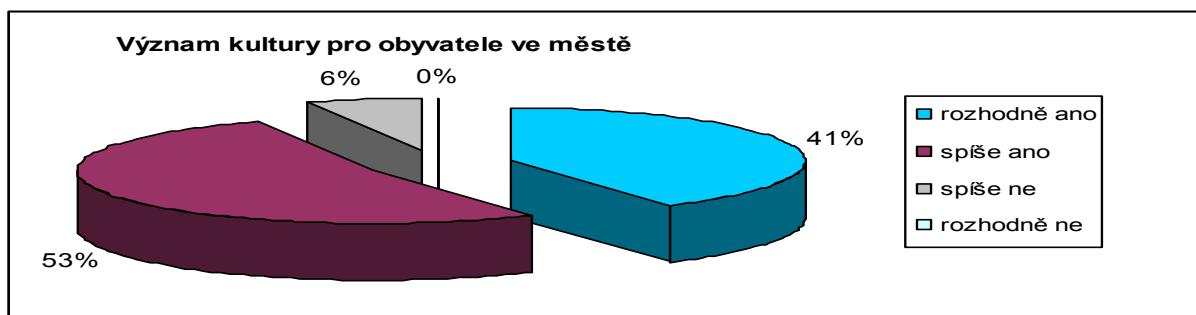
8. Považujete za důležité mít pestrou škálu kultury v Hranicích?

Tab.4.10. Význam kultury ve městě

ODPOVĚĎ	VYHODNOCENÍ V %
rozhodně ne	0
spíše ne	6
spíše ano	53
rozhodně ano	41

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.8. Význam kultury ve městě

Zdroj: Vlastní zpracování.

Občané města uvedli, že je pro ně kultura ve městě poměrně významná. **Spíše důležitá je kultura pro 53% občanů** (spíše ano). **Rozhodně důležitá je kultura pro 41% občanů** (rozhodně ano). Tuto skupinu lze označit za cílovou skupinu, kterou kultura ve městě skutečně zajímá. Jen pro 6% respondentů je kultura spíše nedůležitá (spíše ne). Nikdo

z respondentů neuvedl odpověď, že by pro něj byla kultura ve městě byla rozhodně nedůležitá (rozhodně ne).

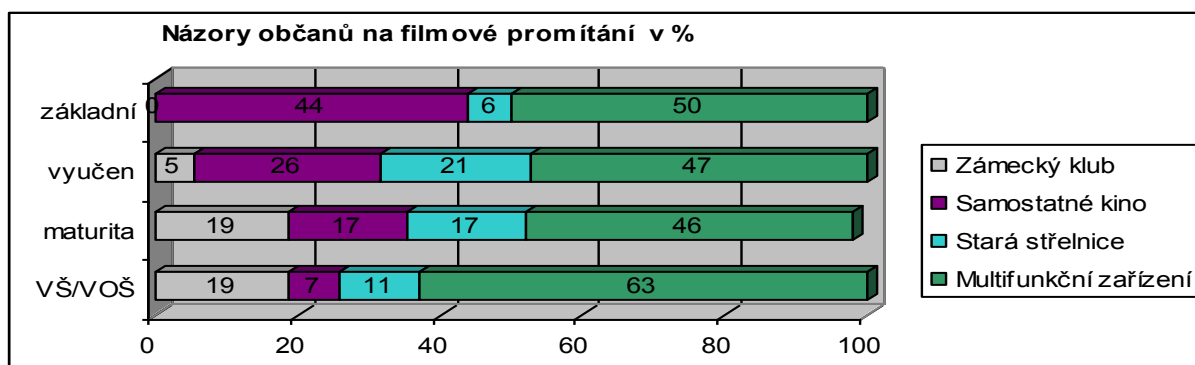
9. Jaké by vám vyhovovalo promítání filmů v Hranicích?

Tab.4.11. Řešení problematiky kina ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
Zámecký klub	14
samostatné kino	21
Stará střelnice	14
multifunkční zařízení	51

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf. 4.9. Řešení problematiky kina ve městě dle vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování.

Aby bylo zjištěno, jaká forma promítání filmů ve městě je pro občany nejpřijatelnější, byly odpovědi občanů hodnoceny podle jejich vzdělání. Autorka předpokládá, že respondenti podle jednotlivých úrovní vzdělání, dokáží lépe zhodnotit jednotlivé navrhované varianty řešení kina ve městě v kontextu s náklady, které jsou s danou variantou spojeny. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že by občané situaci s kinem řešili zřízením **multifunkčního zařízení**. Na druhém místě občané označili nejčastěji odpověď - samostatně stojící kino ve městě a další 2 možné varianty dopadly podobně ale již s menším množstvím bodů.

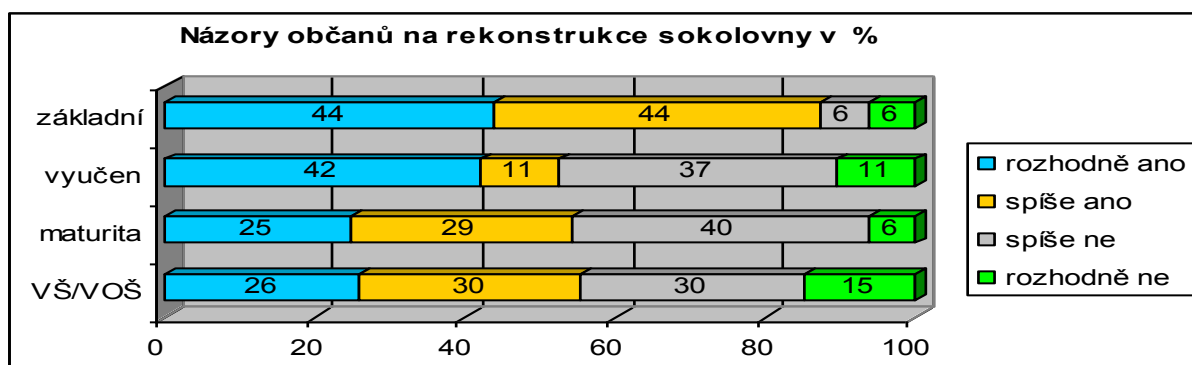
10. Souhlasili byste s celkovou rekonstrukcí sokolovny i za cenu značné finanční zátěže pro rozpočet města Hranice?

Tab.4.12. Řešení problematiky kulturního domu Sokolovna ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
rozhodně ano	31
spíše ano	28
spíše ne	32
rozhodně ne	9

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.10. Řešení problematiky kulturního domu Sokolovna ve městě dle vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování.

O problematice sokolovny ve městě se hovoří již dlouhou dobu. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že obyvatelé města se ještě přímo o rekonstrukci sokolovny nerozhodli. To znamená, že jejich názor není plně vyhraněn pro žádnou z uvedených možností. Opět i pro tuto investiční akci, byly hodnoceny odpovědi respondentů dle jejich dosaženého vzdělání z předchozího důvodu. Lidé se základním vzděláním nejčastěji označovali odpověď, že by rozhodně nebo spíše souhlasili s rekonstrukcí sokolovny v Hranicích (88%). U osob s výučním listem převažovali odpovědi, které souhlasí s rekonstrukcí (53%). Lidé s maturitou jsou pro rekonstrukci (54%). Lidé s vyšší nebo vysokoškolským vzděláním by také spíše souhlasili s rekonstrukcí (56%). **Nadpoloviční většina všech dotázaných by tedy souhlasili s touto investiční akcí.**

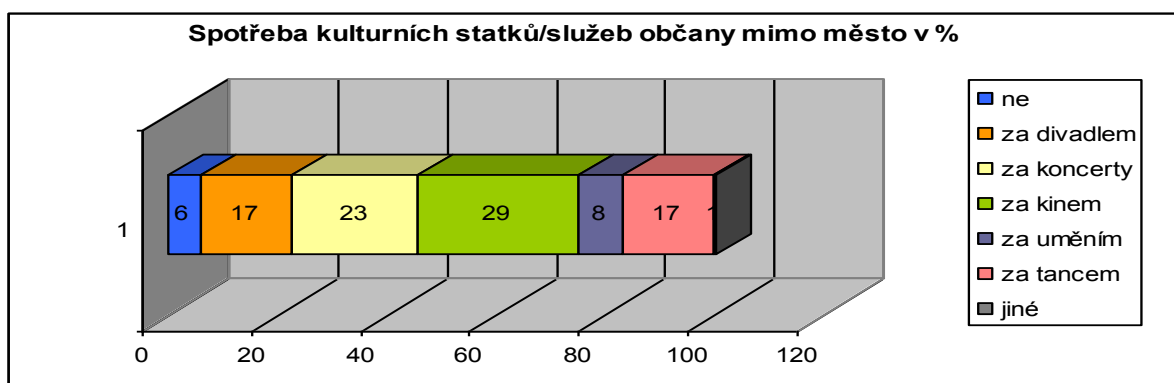
11. Jezdíte za kulturou i do jiného města?

Tab.4.13. Spotřeba kulturních statků a služeb mimo město

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
za jinou kulturou	1
za tancem	17
za uměním	8
za kinem	29
za koncerty	23
za divadlem	17
ne, nejedí	6

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf .4.11. Spotřeba kulturních statků a služeb mimo město

Zdroj: Vlastní zpracování.

Občané odpovídali na to, zda jezdí za kulturou i mimo město. Cílem bylo zjistit, které obory kultury se občanům jeví, jako dostatečně uspokojeny ve městě. Z dotazníku bylo zjištěno, že, nejvíce, **29%** občanů navštěvuje mimo město **kino**. Za **koncerty** jezdí **23%** lidí. Za taneční zábavou jezdí mimo město 17% občanů. Za uměním 8% občanů. Divadlo mimo město navštěvuje 17% občanů. Mimo město nespotřebovává kulturu pouze 6% obyvatel. Odpověď "jiné" zvolilo pouze 1% občanů. V průměru 1 občan označoval 2 odpovědi z výše uvedených možností.

12. Jak podle Vašeho názoru fungují v Hranicích následující kulturní zařízení?

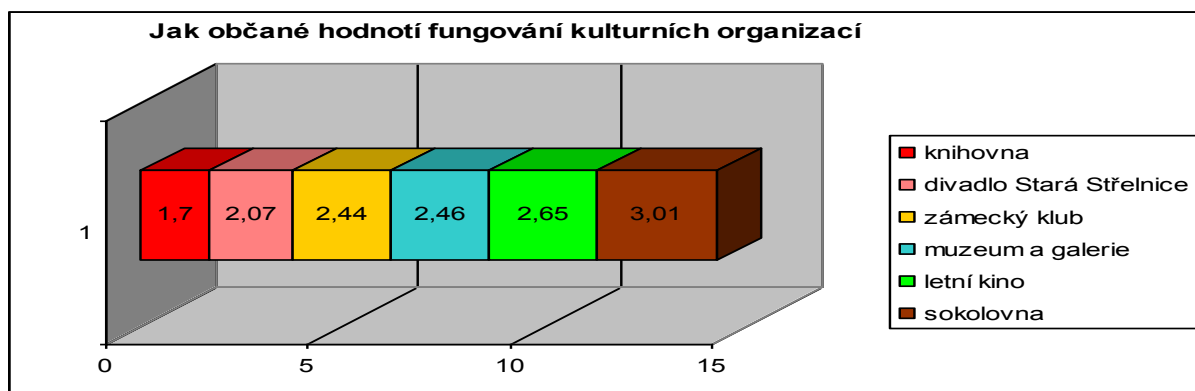
1=výborně, 5=nedostatečně

Tab.4.14. Znamka kulturních organizací ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ – ZNÁMKA
knihovna	1,7
divadlo Stará střelnice	2,07
zámecký klub	2,44
muzeum a galerie	2,46
letní kino	2,65
sokolovna	3,01

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.12. Znamka kulturních organizací ve městě

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že občané hodnotí současný stav fungování kulturních organizací ve městě v celku pozitivně (s průměrem do 3,01). **Nejlepší známku** podle občanů za své fungování, získala **městská knihovna** = 1,7. Na druhém místě podle občanů nejlépe funguje soukromé divadlo Stará střelnice = 2,07. **Nejhorší známku** za své fungování ve městě získala **sokolovna** = 3,01 a před ní ještě letní kino = 2,65. Čím větší je objem zobrazeného kvádru, tím větší je potřeba zlepšení fungování kulturní organizace.

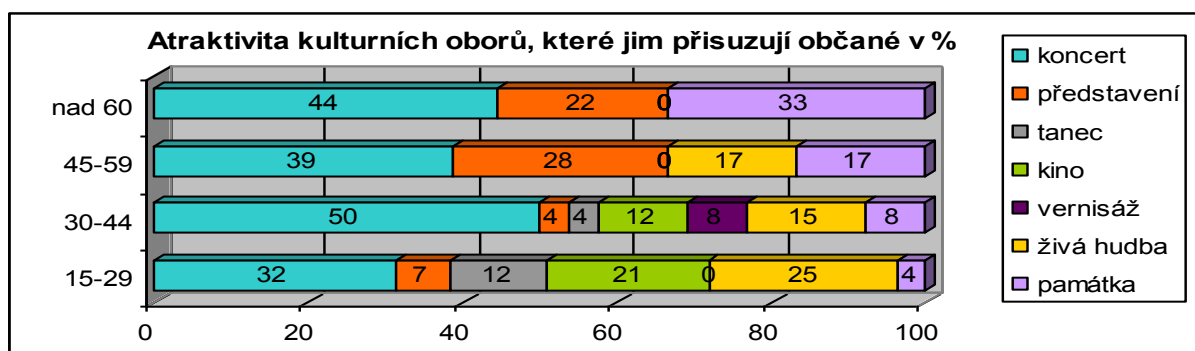
13. Kdybyste měl(a) možnost navštívit zadarmo kteroukoli níže uvedenou kulturní akci nebo zařízení, která by to byla?

Tab.4.15. Nejpreferovanější druh kultury ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
koncert	38
představení	11
tanec	7
kino	14
vernisáž	2
živá hudba	19
památky	9

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.13. Nejpreferovanější druh kultury ve městě dle věku

Zdroj: Vlastní zpracování.

Občané označovali, jakou kulturní akci ve městě, by navštívili, kdyby se nemuseli na nic ohlížet. Občané nad 60 let by v tomto případě chtěli navštívit koncert nebo památku. Lidé, ve věku 45-59 let – koncert nebo představení. Věková skupina 30-44 let by šla rozhodně navštívit koncert. Nejmladší věková skupina 15-29 věku by šla na koncert, nebo živou hudbu. Absolutní kulturní potřebou ve městě je obor hudebních koncertů.

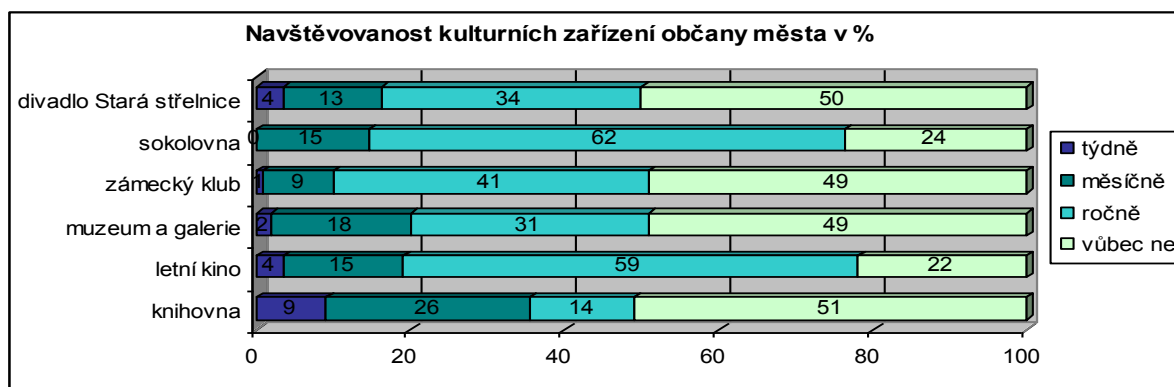
14. Jak často navštěvujete uvedená kulturní zařízení v Hranicích?

Tab.4.16. Frekvence spotřeby kulturních statků a služeb ve městě v %

ODPOVĚD	TÝDNĚ	MĚSÍČNĚ	ROČNĚ	VŮBEC NE
Knihovna	9	26	14	51
letní kino	4	15	59	22
muzeum a galerie	2	18	31	49
zámecký klub	1	9	41	50
sokolovna	0	15	62	24
divadlo Stará stělnice	4	13	34	50

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.14. Frekvence spotřeby kulturních statků a služeb ve městě

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z dotazníkového šetření se ukázalo, že největší zastoupení v navštěvovanosti kulturních zařízení má letní kino (pouze 22% nenavštěvuje) a sokolovna (pouze 24% nenavštěvuje). Nejmenší zastoupení při navštěvovanosti kulturních zařízení má ve městě knihovna (51% nenavštěvuje) a divadlo Stará střelnice (50% nenavštěvuje).

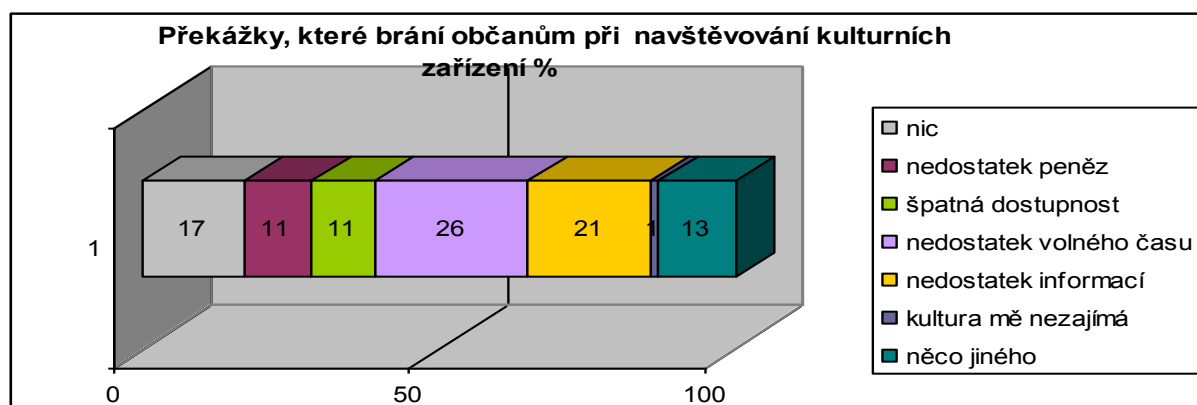
15. Co vám brání v častějších návštěvách kulturních zařízení v Hranicích?

Tab.4.17. Současné překážky spotřeby kulturních statků/služeb ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
nic	17
nedostatek peněz	11
špatná dostupnost	11
nedostatek volného času	26
nedostatek informací	21
kultura mě nezajímá	1
něco jiného	13

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.15. Současné překážky spotřeby kulturních statků/služeb ve městě

Zdroj: Vlastní zpracování.

Největší překážkou při spotřebě kulturních statků/služeb ve městě je pro občany **nedostatečné množství volného času** (26%). Jako druhý důvod občané nejčastěji uváděli **nedostatek informací** (21%). Někteří občané také uvedli, že jim při spotřebě kulturních statků nebo služeb ve městě nic nebrání (17%). Odpověď "něco jiného" si občané často ztotožňovali s nedostatečnou nebo nezajímavou kulturní nabídkou ve městě (13%). Dále občané uváděli vybírali jako důvod, špatnou dostupnost anebo nedostatek financí (11%).

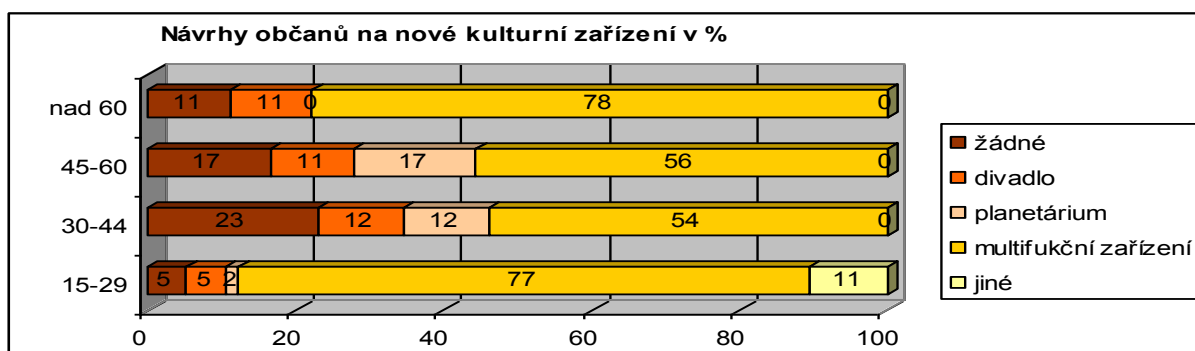
16. Jaké kulturní zařízení byste v Hranicích uvítali?

Tab.4.18. Potřeba nového kulturního zařízení města

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
žádné	12
divadlo	8
planetárium	6
multifunkční zařízení	69
jiné	5

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.16. Potřeba nového kulturního zařízení města dle věku

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že jako nové kulturní zařízení by občané ve městě uvítali zejména **multifunkční zařízení**. Nadpoloviční většina všech oslovených věkových kategorií by souhlasila s realizací této investiční akce. Další uvedené možnosti, už občané tak často neuváděli. Odpověď "jiné" vybírali pouze obyvatelé věkové kategorie 15-29 let, kteří uváděli, že by ve městě uvítali kino, diskotéky a jiné taneční kluby.

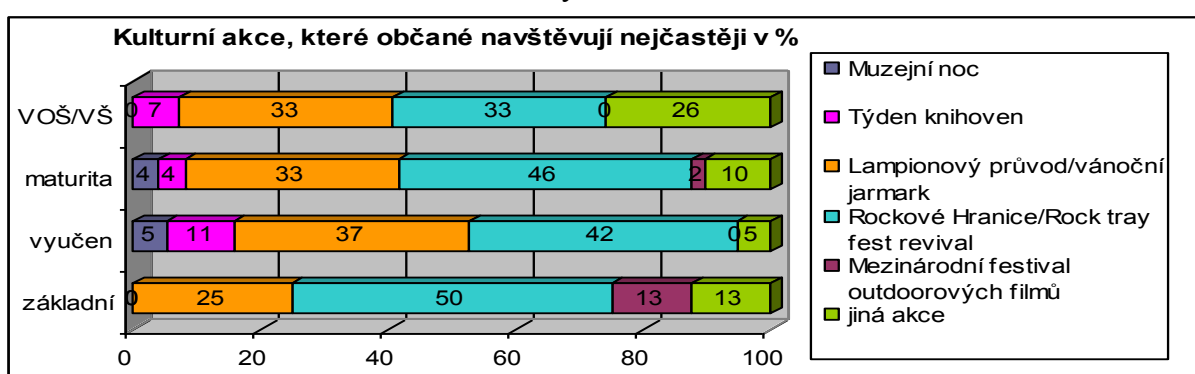
17. Jaké kulturní akce, níže uvedené, navštěvujete nejraději?

Tab.3.20. Současná kulturní tradice kultury ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
muzejní noc	3
týden knihoven	5
lampionový průvod/vánoční jarmark	33
rockové Hranice/rock tray fest revival	42
mezinárodní festival outdoorových filmů	3
jiná akce	14

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.19. Současná kulturní tradice kultury ve městě dle vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že nejčastěji navštěvovanou kulturní akcí ve městě jsou především Rockové Hranice/Rock tray fest revival. Tyto akce mají největší zastoupení mezi všemi oslovenými věkovými kategoriemi. Na druhém místě se umístil lampionový průvod/vánoční jarmark. **Oblibě ve městě se nejvíce ujímají kulturní akce pořádané přímo městem**, než-li kulturní akce pořádané kulturními organizacemi ve městě. Mezi "jiné akce", občané uváděli např. další akce pořádané městem, disko, plesy, Hubertská, koncerty ve městě, Láhor fest, Evropské – jazzové dny.

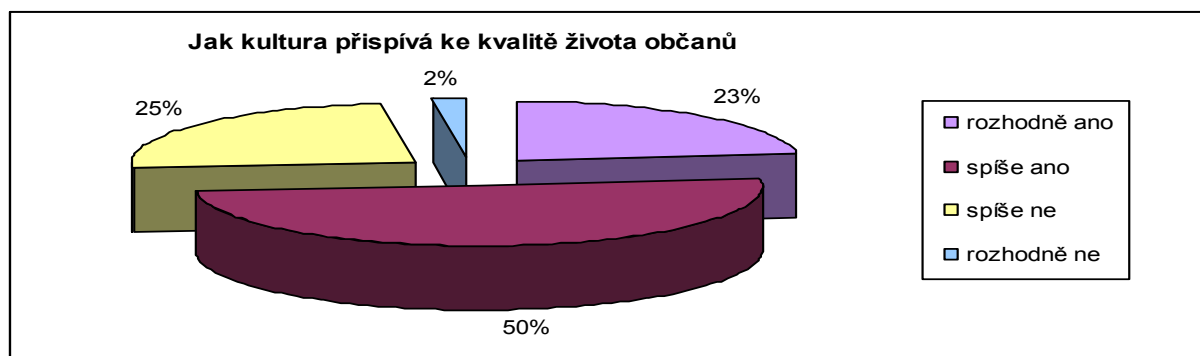
18. Spojujete návštěvu kulturních pořadů a zařízení s nějakou činností jako je například večere v restauraci či procházka?

Tab.4.20. Ekonomický rozměr kultury a kvalita života ve městě

ODPOVĚD	VYHODNOCENÍ V %
rozhodně ne	2
spíše ne	25
spíše ano	51
rozhodně ano	23

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf.4.18. Ekonomický rozměr kultury a kvalita života ve městě

Zdroj: Vlastní zpracování.

Občané uvedli, že v souvislosti se spotřebou kulturních statků a služeb ve městě, chodí zároveň na večeri do restaurace nebo na procházku (74%). Zbývajících 27 % občanů si spotřebu kultury ve městě nespojí s procházkou ani s restaurací.

Prostor pro připomínky:

Občané dále využívali prostor pro připomínky na konci dotazníku. Mezi uvedenými odpověďmi se objevovalo:

Návrh na určitý **posun v koncepci MKZ** ve prospěch místních kulturních aktivit. Další občané uváděli problematiku nedostatku koncertů pro mladou generaci a divadelních představení pro střední generaci. Občanům by se ve městě líbilo více akcí pro děti, trhy na náměstí. Pro nové kulturní zařízení ve městě, by mělo být využito stávajících prostor. Mladí lidé, by chtěli, aby se ve městě více zaměřilo na propagaci akcí pro mladé, více kulturních akcí v létě, odpoledne a večer na náměstí. Občané doporučili více a lépe využívat prostory Sokolovny a pořádat tam více zábavných akcí nebo zabezpečit lepší prostory pro pořádání akcí typu divadla, koncertů, společenských akcí. Tuto úlohu by ve městě měl plnit **kulturní dům**. Dalším názorem byla větší podpora městského úřadu ve prospěch kulturních zařízení a pořádání kulturních akcí ve městě. Dle obyvatel města, je pro město významné, větší využití letního kina. Obyvatelstvo se ztotožňuje s lepším využitím **zámeckého klubu**, cílem by mělo být se zaměřit na **lepší dramaturgii**, a program, který v současné době, jak uváděli občané, podle nich spíše odpovídá starší generaci, uvítali by zde např. žánr jazz. V neposlední řadě se při připomínkování uvádělo vybudování kina a **řešení kina ve městě**, rekonstrukce sokolovy nebo ve prospěch nového kulturního domu, který by řešil současné potřeby. V souvislosti s městskou knihovnou byl uváděn problém nedokonalého systému, málo knižních novinek. Doporučení pro kulturní organizace ve městě bylo, se že by se měli zaměřit na propagaci – marketing.

5. Návrh koncepce rozvoje kultury

Kultura plní v rozvoji města velmi důležitou funkci. Významnou roli hraje ve vytváření obrazu města navenek. Její úroveň i originalita vytváří přímou úměru s celkovou atraktivitou města. Kultura také úzce souvisí s kvalitou života ve městě, napomáhá k navazování a utváření mezilidských vztahů a promítá se i do tamějšího hospodářského života. Předložený návrh koncepce rozvoje kultury v Hranicích shrnuje východiska současného stavu kultury ve městě a navrhuje krátkodobé a dlouhodobé cíle rozvoje.

Cíle koncepce:

- vytvořit místo atraktivní pro investory
- vytvořit podmínky pro rozvoj kulturního turismu
- uspokojit existující potřeby občanů v oblasti kultury
- obnovit a udržet místní kulturu (místní soudržnost, místní tradice, zvyklosti a obyčeje ve městě)

Způsoby dosažení cílů:

- Zabezpečit pestrou nabídku kulturních služeb
- Uchování kulturního a historického dědictví místa
- Využití lidských a finančních zdrojů

Obr.5.1 – Schéma koncepce rozvoje kultury

Zdroj: Vlastní zpracování.

5.1 Shrnutí současného stavu kultury

Současný stav kultury v Hranicích souvisí především s organizací a financováním kultury. Pro názornost byla zpracována i SWOT analýza.

SWOT analýza uvádí jaké jsou silné a slabé stránky kultury. Tyto vyplynuly z analýzy současného stavu kultury ve městě a z provedeného dotazníkového šetření.

Tab.5.1. SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
▪ Tradice kultury ve městě▪ Podpora kultury městem (grantový program, zabezpečení kulturních akcí městem)▪ Hudební kultura ve městě▪ Letní kino	▪ "Mrtvé" Masarykovo náměstí▪ Slabé povědomí o kulturních akcích ve městě▪ Slabá podpora města – nízký objem finančních prostředků, snižování výdajů na kulturu▪ Absence stálého kina
Příležitosti	Hrozby
▪ Lidský potenciál▪ Existence zámeckého klubu▪ Rozšíření okruhu možností financování kultury, další možnosti financování z MK a EU▪ Výstavba multifunkčního domu pro kulturně vzdělávací účely formou spolupráce se soukromým sektorem	▪ Nedostatečný, nevyužívaný marketing hranickými kulturními institucemi▪ Kino jako chybějící článek kultury▪ Provozoschopnost sokolovny – následně chybějící budova, která by plnila funkci kulturního domu pro společenské účely

Zdroj: Vlastní zpracování.

5.1.1 Kulturní infrastruktura

Ve městě působí řada kulturních organizací přímo v místní části – Hranice I. a dále pak v ostatních místních částech. V současné době v Hranicích působí 3 kulturní organizace zřízené městem a 2 kulturní organizace, které jsou v soukromém vlastnictví a v majetku TJ sokolu Hranice.

Tab.5.2. Kulturní infrastruktura města

KULTURNÍ ORGANIZACE	KULTURNÍ ÚČEL	VLASTNÍK
Městská knihovna	knihovnické a informační služby	město
Městské muzeum a galerie	muzejní a galerijní funkce	město
Městské kulturní zařízení	kinokavárna, koncerty, divadla, přednášky, letní kino	město
Sokolovna	společenské	TJ sokol Hranice

	kulturní akce	
Divadlo Stará střelnice	společenské kulturní akce	soukromý podnikatel

Zdroj: Vlastní zpracování.

Ve městě by mělo být vybudováno také nové kulturní zařízení. Jako nejvhodnější se jeví zřízení **multifunkčního domu** pro kulturně – vzdělávací účely. Multifunkční dům by mohl být využit ke konání větších kulturních akcí, školení, přednášek, promítání filmů aj.

5.1.2 Financování kultury

Kultura je financována z možností rozpočtu města. Dokumenty, o které je možné se opřít při poskytování podpory kultury ve městě: 1. Rozpočty města, 2. Grantový program města, 3. Zásady pro poskytování příspěvků z rozpočtu města.

Tab.5.3. Rozpočty města v letech 2005-2011 v tis. Kč

PŘÍJMY/VÝDAJE MĚSTA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celkové příjmy města	284 207	333 618	317 090	321 896	423 292	321 907	335 130
Celkové výdaje města	320 930	440 305	405 090	421 721	536 302	375 271	417 800
Celkové výdaje na kulturu	8 900	9 350	10 910	10 885	12 435	10 779	10 301

Zdroj: Internetové stránky města Hranice, 2010, vlastní zpracování

Financování kultury je omezeno rozpočtem a hospodařením města. Z rozpočtu města jsou poskytovány dotace na provoz PO a dále pak jsou vyčleňovány prostředky do Grantového programu, ze kterého se vyplácí prostředky formou grantů a příspěvků.

Tab.5.4. Grantové prostředky v letech 2005-2009 v tis. Kč

GRANTY A PŘÍSPĚVKY	2005	2006	2007	2008	2009
Celková částka k rozdělení	800	850	874	800	870

Zdroj: Městský úřad Hranice, 2010, vlastní zpracování

Objem grantových prostředků činí v průměru cca 840 000 Kč. Z těchto prostředků jsou za stanovených podmínek poskytovány granty a příspěvky do oblasti kultury. V průměru se ročně o tyto příspěvky uchází asi 43 aktérů kultury.

Návrhy na další financování kultury ve městě:

- Veřejné sbírky na velké investiční akce
- Využívání prostředků nadací
- Čerpání prostředků z Evropské unie

5.2 Návrh krátkodobých cílů

Z krátkodobého hlediska je třeba se zaměřit na oblast kulturních oborů, kulturních akcí a rozvoj kulturních organizací.

Měly by být podporovány tyto druhy kultury:

- hudba – koncerty na náměstí, na travnaté ploše u zámku, v letním kině
- tanec – taneční kluby, pořádání taneční zábavy formou tanečních akcí a plesů
- divadlo – stálou divadelní scénu s zveřejněným programem

Měly být podporovány tyto druhy kulturních akcí:

- Občané nejraději navštěvují kulturní akce pořádané přímo městem. Proto jsou v tabulce uvedeny alespoň některé z nich, které by měly být zachovány a podporovány:

Tab.5.4. Návrh na podporu uvedených kulturních akcí:

NÁZEV AKCE	ÚČEL AKCE	TERMIN/MÍSTO
Evropské jazzové dny	jazzové hudební koncerty	duben/café bar na zámku, zámecký klub, divadlo stará střelnice
Rockové Hranice/Rock tray fest revival	vystoupení rockových (revivalových skupin)	červen (srpen)/letní kino
Hranické kulturní léto	hudební koncerty	červenec, srpen/travnatá plocha u zámku
Lampionové průvody	tradiční akce	říjen/město
Vánoční jarmark, Dětský silvestr v letním kině	tradiční lidová kultura	prosinec/Masarykovo náměstí (letní kino)

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tyto kulturní akce lze považovat za tradiční kulturní akce úzce spojené s městem. Město by se mělo snažit budovat další kulturní akce s tradicí města. V názvu kulturní akce by měl být název města a tyto kulturní akce by měly být podporovány z rozpočtu města a dle možností i propagovány. Město by mohlo být např. známé jako hudební město, přes propagaci této záležitosti, neboť zde dobře funguje hudební kultura (Evropské jazzové dny, festivaly v letním kině, Hranické kulturní léto, koncerty na náměstí, aj.)

5.2.1 Rozvoj kulturních organizací

Rozvoj kulturních organizací souvisí především s finančními možnostmi těchto kulturních zařízení. Tabulka uvádí, na co by se kulturní organizace dle svého charakteru měli ve svém rozvoji zaměřit.

Tab.5.5. Kulturní organizace a směr jejich rozvoje

KULTURNÍ ORGANIZACE	PLÁNOVANÝ ROZVOJ DO 3 LET	PLÁNOVANÝ ROZVOJ DO 7 LET
Knihovna	doplnění stávajícího knihovního fondu	-
Zámecký klub	změna dramaturgie směrem k mladším vrstvám obyvatel	-
Letní kino	zastřešení části sedací plochy	vybudování budovy, park před kinem
Sokolovna	vytvoření programu kulturního využití objektu	rekonstrukce
Divadlo stará střelnice	? zlepšení zveřejnění kulturního programu	? rozšíření prostor pro konání větších společenských akcí

Zdroj: Vlastní zpracování.

Souhrnně pro všechny kulturní organizace platí, že by se při poskytování kulturních statků a služeb měli zaměřit na marketing. Tak, aby jimi poskytované kulturní statky a služby odpovídali skutečným potřebám obyvatel.

- **Knihovna** – aktualizace a doplnění knihovní fondu o novou literaturu pro nové čtenáře. Knihovna by knihovním fondem měla odpovídat situaci, která vyhovuje jak studentům ZŠ, tak i hranickým SŠ jako doplňují zdroj informací.
- **Zámecký klub** – hrát žánry pro mladší generaci, častěji konat jazzové koncerty. Doporučuji zlepšit dramaturgii a orientovat se na zkušenosti např. kulturního klubu ve Valašském Meziříčí.
- **Letní kino** – vypracovat návrh lepšího využití plochy před letním kinem parkem, vybudování budovy u letního kina pro WC (případná jejich rekonstrukce) šatny, posezení a občerstvení. Vyřešení situace částečného zastřešení v sedací části, tak aby mohlo být promítání dokončeno i v případě nepříznivého počasí. Je třeba využít situace, kdy letní kino je a zaměřit se na jeho vnější vzhled a využití. Letní kino je možné mnohem více využívat na pořádání dalších letních festivalů a koncertů i pro

promítání a to i v průběhu roku (akce typu – dětský silvestr, promítání z Afgánistánu a jiné).

- **Sokolovna** – zaměřit se na problematiku rekonstrukce sokolovny. Pro sokolovnu je důležité vypracovat adekvátní program kulturního využití, tak aby bylo možné dále pak žádat o finanční prostředky na rekonstrukci od města. V neposlední řadě by se sokolovna měla zaměřit na personální stránku fungování sokolovny.
- **Divadlo Stará střelnice** – divadlo by se mělo zaměřit zejména na zlepšení propagace kulturního programu. Toto by mohlo pomoci zvýšit povědomí občanů o divadle a tak zvýšit navštěvovanost.

5.3 Návrh dlouhodobých cílů

Z dlouhodobého hlediska se ve městě jako aktuální, jeví otázka, řešení potřeby kina a zajištění vhodných prostorů pro zajištění větších kulturních akcí.

5.3.1. Kulturní projekt - kino

Existují čtyři možnosti jak zajistit kino ve městě. Všechny varianty jsou spojeny s jinou finanční zátěží pro město. Pro každou z variant je zapotřebí zajistit vhodnou spolupráci a finance.

a) **Varianta č.1** - Kinokavárna (v zámeckém klubu) – tato varianta je spojena pouze s náklady na provoz. Zámecký klub plní i jinou činnost než pouze kinokavárnu. Podíl kinokavárny odpovídá zhruba 1/3 celkových nákladů zámeckého klubu.

Tab.5.6. Hospodaření zámeckého klubu v roce 2009 v tis.Kč

HOSPODAŘENÍ ZÁMECKÉHO KLUBU - KINOKAVÁRNA	2009
Celkové příjmy	5 939 200
Celkové náklady	5 648 076
Hospodářský výsledek	291 123

Zdroj: výroční zpráva zámeckého klubu, 2010, vlastní zpracování

Z tabulky vyplývá, že celkové provozní náklady na zabezpečení kinokavárny odpovídají částce – 1 882 692 Kč.⁴⁸

⁴⁸ 5 648 076/3

b) **Varianta č.2** - Samostatně stojící kino – zde je třeba si spočítat náklady na případnou výstavbu, a náklady na provoz. Výstavbu je možno realizovat formou spolupráce veřejného a soukromého sektoru nebo dále je pak možno využít stávajících nevyužitých prostor v majetku města.

Tab.5.7.Hospodaření městských kin v roce 2006 v tis.Kč

HOSPODAŘENÍ MĚSTSKÝCH KIN – MĚSTSKÉ KINO	2006
Celkové příjmy	2 776 918
Celkové náklady	2 679 939
Poskytnutá dotace	1860 000
Hospodářský výsledek	9 6978

Zdroj:výroční zpráva městských kin, 2010 vlastní zpracování

Celkové roční náklady na zabezpečení provozu samostatně stojící kina odpovídají nákladů v částce cca 2 679 939 Kč.

c) **Varianta č. 3** - Promítání filmů v divadle Stará střelnice – tato možnost by zahrnovala přenos odpovědnosti za provoz kina na soukromý subjekt. V praxi to znamená, že by město divadlu poskytovalo dotaci na provoz spojeným s celoročním promítáním filmů a nebo by muselo zvýšit podporu divadla formou grantu nebo příspěvku. Výše dotace by mohla odpovídat výši provozní dotace poskytované městem hranickým kinům. V tomto případě výše provozní dotace odpovídá částce zhruba 1 860 000 Kč na provoz.⁴⁹

d) **Varianta č. 4** - Promítání filmů v multifunkčním zařízení – poslední varianta je spojena s velkou finanční zátěží. Při zpracování finančních podkladů pro tuto investiční akci je možné vycházet např. z obdobných realizovaných projektů. Tuto akci by bylo vhodné realizovat formou spolupráce se soukromým sektorem. I u této akce je nutné zjistit náklady na výstavbu (příp. využít stávající prostory) a zjistit následné náklady na provoz. Podobnou investiční akci již realizovalo město Moravský Beroun. Tato investiční akce čítala cca 23 mil. Kč.⁵⁰

⁴⁹ Výroční zpráva městských kin z roku 2006

⁵⁰ Projekt výchovně vzdělávacího centra. [online] [cit.30.3.2011]. Dostupného z WWW: <<http://www.morberoun.cz/projekt-vychovne-vzdelavaci-centrum/ds-12241>>

5.3.2 Kulturní projekt - kulturní dům

Obdobně jako u kina i u kulturního domu je možné zohlednit několik variant, které je možné využít. Funkci kulturního domu v místní části Hranice I. v současné době plní sokolovna v majetku TJ sokol Hranice a nově také divadlo Stará střelnice, která ovšem podléhá pouze soukromým účelům majitele. Sokolovna je zase v havarijním stavu je zde je třeba počítat s nutnou investiční akcí.

a) **Varianta č. 1** - rekonstrukce sokolovny

Odhadovaná výše rekonstrukce celé budovy čítá několik desítek mil. Kč. Z této pozice je výchozí situace taková, že na tuto investiční akci musí majitel sokolovny, aby plnila svůj původní kulturní účel získat prostředky formou samofinancování – úvěru, dále finance formou dotace od města z rozpočtu města a dále by pak mohlo město pomoci s vypracováním projektu v souvislosti s čerpáním prostředků z některého dotačního titulu EU. Projektová dokumentace i s fotografickou dokumentací výsledného stavu zrekonstruované sokolovny je již k dispozici u majitele sokolovny. Příslušná dokumentace byla vypracována i v kontextu ochrany památkové péče. Z analýzy a výzkumu také vyplynulo, že aby město schválilo tuto investiční akci aby došlo k podniknutí patřičných kroků při této realizaci, je důležité vypracování programu následného a adekvátního využití sokolovny společenskými akcemi, mezi které by mohlo patřit promítání filmů a jiná videoprojekce, pořádání kulturních akcí (divadlo, taneční zábava, koncerty).

b) **Varianta č. 2** - rozšíření kapacit divadla Stará střelnice

Nově i o tomto zařízení by bylo vhodné uvažovat v souvislosti s kulturním domem. Je třeba dokončit proces rozšiřování kapacit. Dále je možno tento objekt využívat pro kulturně – společenské účely většího rozsahu.

c) **Varianta č. 3** - využití stávajících prostor

Pro zajištění potřeby kulturního domu a pořádání větších společenských akcí by bylo vhodné využít stávající nevyužité prostory, kterými město disponuje.

6. Závěr

Kultura jako součást veřejného sektoru je chápána jako specifická sféra společenského života, ve které se realizují určité procesy a činnosti s výslednými specifickými produkty. Hlavním posláním odvětví kultury je produkce a realizace kulturních statků a služeb. Tyto činnosti plní kulturní instituce.

Otázky kulturního rozvoje jsou řešeny v kulturní politice. Kulturní politika ČR definuje výchozí stav a priority kultury a postavení subjektů. Aktéry kultury v ČR jsou Ministerstvo kultury, kraje a obce. Převážná část kompetencí spojených s kulturou byla v souvislosti s reformou veřejné správy v roce 2000 převedena na územní samosprávné celky. Kraje i obce využívají jako nástroj pro zabezpečování kulturních statků a služeb koncepce rozvoje kultury.

Diplomová práce má za cíl vytvořit návrh koncepce rozvoje kultury v Hranicích. Hranice jsou městem, které se nachází v okrese Přerov, v Olomouckém kraji. K 31.12.2008 žilo ve městě 19 415 trvale žijících osob.

Analýza současného stavu kultury ukázala, že kultura je ve městě spojena s kulturními památkami a obory kultury, které se zde projevují. Kultura je podporována z rozpočtu města a prostřednictvím grantového programu. Ve městě působí především pět kulturních organizací, které zajišťují kulturní činnost. Tyto kulturní organizace jsou zřízeny městem jako je městská knihovna, městské muzeum a galerie, městské kulturní zařízení. Další kulturní organizací je sokolovna v majetku TJ Sokol Hranice a divadlo Stará střelnice ve vlastnictví soukromého subjektu.

Pro potřeby této práce bylo vypracováno dotazníkové šetření. Cílem dotazníkového šetření byla analýza současných kulturních potřeb ve městě. Z dotazníkového šetření vyplynulo že, občané by souhlasili s celkovou rekonstrukcí sokolovny, i za cenu značné finanční zátěže pro rozpočet města.

V souladu s cílem byla stanovena hypotéza, ve znění: "jednou ze současných kulturních potřeb obyvatel je kino." Z provedeného výzkumu vyplynulo, že kino skutečně patří mezi současnou kulturní potřebu.

Navržená koncepce rozvoje kultury shrnuje současný stav kultury a navrhuje rozvoj z hlediska krátkodobých a dlouhodobých cílů. Lze konstatovat, že cíl práce byl splněn a hypotéza práce byla potvrzena.

Z analýzy současného stavu kultury ve městě a dotazníkového šetření vyplynulo, že současný stav kultury ve městě je nejlepší dosažitelný stav. Proto bych doporučila současný stav ponechat stejný. Doporučila bych, věnovat pozornost snižujícím se výdajům na kulturu a hledání nových možných způsobů financování kultury ve městě.

Diplomová práce byla vytvořena se záměrem poskytnout pohled na problematiku kultury v obci. Poznatky diplomové práce mohou být využity jako příklad dalším municipalitám, jako podklad pro rozhodování orgánům města nebo kulturním organizacím v působnosti na území města.

Seznam použité literatury

Při tvorbě diplomové práce byly použity níže uvedené zdroje.

a) Knihy

- [1] HALÁSEK.D, ZEŽULOVÁ.L. *Veřejná politika*. 1. vydání Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 2004, 118s. ISBN: 80-248-0711-4
- [2] HALÁSEK.D, a kol. *Rozhodování ve veřejném sektoru*. 1. vydání Ostrava: VŠB – Technická univerzita, 2004, 172s. ISBN: 80-248-0570-7
- [3] HALÁSEK.D, *Veřejná ekonomika*. 2. vydání Opava: Optys, 2007, 208s. ISBN: 80-85819-60-0
- [4] HAMERNÍKOVÁ B. *Kultura a masmédia v tržních podmínkách*. 1 vydání Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1995, 207s. ISBN: 8070798572
- [5] HOFFMANOVÁ K. *Objektivizace výdajů z veřejných rozpočtů*.1.vydání Brno: Masarykova univerzita, 1997, 339s. ISBN: 80-210-1639-6
- [6] KRBOVÁ J. *Vybrané obory kultury a masmédií*. 1.vydání VŠE Praha: Vysoká škola ekonomická, 2002, 140s. ISBN: 80-245-0287-9
- [7] OCHRANA F. *Manažerské metody ve veřejném sektoru*. Praha: Ekopress, s.r.o. 2007.178 s. ISBN: 80-86929-23-X
- [8] PATOČKA.J, HEŘMANOVÁ.E. *Lokální a regionální kultura v České republice*.1.vyd. Praha: Aspi, 2008. 200s. ISBN: 978-80-7357-347-8
- [9] REKTOŘÍK J. a kol. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. vydání. Praha: Ekopress, s.r.o. 2007. 309s. ISBN: 978-80-86929-29-3
- [10] ŠKARABELOVÁ.S, NESHYBOVÁ.J, REKTOŘÍK.J, *Ekonomika kultury a masmédií*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 211s. ISBN: 978-80-210-4267-4
- [11] OCHRANA F. *Manažerské metody ve veřejném sektoru*. 2. vydání Praha: Ekopress, s.r.o. 2007.178 s. ISBN: 80-86929-23-X

b) legislativa

- [1] Zákon č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury
- [2] Zákon č. 239/1992 Sb., o státním fondu kultury České republiky
- [3] Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským
- [4] Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

- [5] Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní povahy
- [6] Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy
- [7] Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb
- [8] Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku
- [9] Zákon č. 241/1999 Sb., o státním fondu podporu a rozvoj české kinematografie
- [10] Zákon č. 202/1990 Sb., o dluhopisech
- [11] Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech
- [12] Zákon č. 23/1991 Sb., listina základních práv a svobod
- [13] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- [14] Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu
- [15] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti
- [16] Zákon č. 375/1992 Sb., o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí
- [17] Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu
- [18] Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech
- [19] Zákon č. 530/1990 Sb., o dluhopisech
- [20] Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách
- [21] Zákon č. 37/1973 Sb., o veřejných sbírkách a o loteriích a jiných podobných hrách

c) elektronické zdroje

- [1] Oficiální stránky města Hranice [online] 2010 [cit.18.3.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.mesto-hranice.cz/>>
- [6] Oficiální stránky Ministerstva kultury [online] 2010 [cit.20.4.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/>>
- [7] Veřejná databáze českého statistického úřadu [online] 2010 [cit.30.5.2010]. Dostupná na WWW: <http://notes2.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>
- [8] Oficiální stránky národního informačního a poradenského střediska pro kulturu [online] 2010 [cit. 20.4.2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.nipos-mk.cz/?cat=126>>

d) interní dokumentace

[1] Výroční zprávy městské knihovny, městského muzea a galerie, městského kulturního zařízení za roky 2005-2010

[2] Organizační řád městského úřadu Hranice QS 55-01

[3] Granty a příspěvky na kulturu za roky 2005-2009

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MěÚ	Městský úřad Hranice
MMG	Městské muzeum a galerie
MKZ	Městské kulturní zařízení
MK	Ministerstvo kultury
ÚSC	Územní samosprávné celky
PO	Příspěvková organizace
TJ	Tělovýchovná jednota
SWOT	analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomovou práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 20.4.2011

.....
Monika Zlámalová

Sklený kopec 1610, 75 301 Hranice

Seznam příloh

Příloha č.1 - Dotazník

Příloha č.2 - Fotografická příloha městských kulturních zařízení

Příloha č.3 - Makroekonomické schéma kultury

Příloha č. 1 – Dotazník

Anketa – Kultura v Hranicích

Do rukou se Vám dostává dotazník kultury v Hranicích. Cílem dotazníku je zjistit, jaké jsou Vaše preference v kultuře. Dotazník je anonymní a bude sloužit po vypracování diplomové práce.

Kolik je Vám let?:

- ☐ 15-29
- ☐ 30-44
- ☐ 45-59
- ☐ 60 a více

V současné době jste?:

- ☐ žák - student
- ☐ pracující
- ☐ důchodce
- ☐ ekonomicky neaktivní

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?:

- ☐ základní
- ☐ vyučen bez maturity
- ☐ maturita
- ☐ vyšší odborné nebo vysoká škola

1. Seřad'te odvětví ve městě podle Vás dle významnosti od 1 do 8:

1= nejvýznamnější, 8=nejméně významné

bytová výstavba	školství	
doprava, parkování	bezpečnost	
kultura, společenský život	zaměstnanost	
životní prostředí	zdravotnictví, sociální služby	

2. Jak jste celkově spokojen(a) s kulturní nabídkou v Hranicích?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ velmi spokojen(a)
- ☐ spíše spokojen(a)
- ☐ spíše nespokojen(a)
- ☐ nespokojen(a)

3. S čím jste spokojen(a) nejvíce?:

.....

4. S čím jste nejvíce nespokojen(a)?:

.....

5. Jakou částku měsíčně v průměru utratíte za kulturní aktivity?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ 0-250
- ☐ 251-400
- ☐ 401-600
- ☐ nad 600

6. Kterému druhu kultury dáváte přednost?:

Můžete uvést i více možností

- ☐ divadelní představení
- ☐ hudební koncert
- ☐ filmové promítání
- ☐ návštěva výstavy
- ☐ taneční zábava, plesy, disko

7. Podle jakých věcí se rozhodujete navštívit kulturní akci či zařízení?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ podle ceny
- ☐ podle interpreta
- ☐ podle prostředí a služeb
- ☐ podle nálady

8. Považujete za důležité mít pestrou škálu kultury v Hranicích?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ rozhodně ano
- ☐ spíše ano
- ☐ spíše ne
- ☐ rozhodně ne

9. Jaké by Vám vyhovovalo promítání filmů v Hranicích?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ promítání filmů v zámeckém klubu
- ☐ vybudovat nové samostatně stojící kino a promítat filmy tam
- ☐ promítat filmy v divadle Stará střelnice
- ☐ vybudovat multifunkční kulturní zařízení s kinem a přednáškovými sály na promítání filmů a dalšího

10. Souhlasili byste s celkovou rekonstrukcí Sokolovny v Hranicích i za cenu velké finanční zátěže pro rozpočet města Hranice?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ rozhodně ano
- ☐ spíše ano
- ☐ spíše ne
- ☐ rozhodně ne

11. Jezdíte za kulturou i do jiného města - mimo Hranice?:

Můžete uvést i více možností

- ☐ ne
- ☐ za divadlem
- ☐ za hudebními koncerty
- ☐ na filmové promítání
- ☐ na výstavy
- ☐ za taneční zábavou, diskem
- ☐ jiné

12. Jak podle Vašeho názoru fungují v Hranicích následující kulturní zařízení?:

Oznámujte stupnicí 1-5 jako ve škole, 1= výborně, 5= nedostatečně

- a. Městská knihovna.....
- b. Letní kino.....
- c. Zámecký klub.....
- d. Městské muzeum a galerii.....
- e. Sokolovna v Hranicích I.....
- f. Divadlo Stará střelnice.....
- g. Zámek – pro kulturní účely.....
- h. Galerie M+M.....
- i. Výstavní síň Synagoga.....

13. Kdyby jste měl(a) možnost navštívit zadarmo kteroukoli níže uvedenou kulturní akci nebo zařízení, která by to byla?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ koncert
- ☐ představení
- ☐ diskotéka taneční zábava
- ☐ kino
- ☐ vernisáž
- ☐ živou hudbu v restauracích, klubech, na ulicích
- ☐ historické památky

14. Jak často navštěvujete uvedená kulturní zařízení v Hranicích?:

Označte křížkem časové období

	týden	měsíc	rok	vůbec ne
knihovna				
letní kino				
muzeum a galerie				
zámecký klub				
sokolovna Hranice I				
divadlo Stará střelnice				

15. Co Vám brání v častějších návštěvách kulturních zařízení?:

Můžete uvést i více možností

- ☐ nic
- ☐ nedostatek peněz
- ☐ špatná dostupnost (kulturní zařízení jsou daleko od bydliště, špatné dopravní spojení, nesjíždnost v zimě)
- ☐ nedostatek volného času
- ☐ nedostatek informací
- ☐ kultura mě nezajímá
- ☐ něco jiného

16. Jaké kulturní zařízení byste v Hranicích uvítali?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ žádné
- ☐ městské divadlo
- ☐ planetárium
- ☐ multifunkční zařízení s kinem a přednáškovými sály
- ☐ jiné zařízení, prosím vypište.....

17. Jaké kulturní akce, níže uvedené, navštěvujete nejraději?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ muzejní noc
- ☐ týden knihoven
- ☐ lampionový průvod, vánoční jarmark
- ☐ rockové hranice, rock tray fest revival
- ☐ Mezinárodní festival outdoorových filmů
- ☐ jinou, vypište prosím.....

18. Spojujete návštěvu kulturních pořadů a zařízení s nějakou činností jako je například večere v restaurace či procházka?:

Zvolte jednu možnost

- ☐ rozhodně ano
- ☐ spíše ano
- ☐ spíše ne
- ☐ rozhodně ne

* Zde prosím uveďte další připomínky, nebo co byste zlepšil(a) ve vztahu ke kultuře v Hranicích?:

.....

.....

Za vyplnění dotazníku děkuji a přeji pěkný den!

Příloha č.2 – Fotografická dokumentace městských kulturních zařízení

1. Fotografie Stará střelnice – čelně penzion a restaurace Stará střelnice, zprava divadlo Stará Střelnice

2. Fotografie Sokolovny v Hranicích

3. Fotografie Staré radnice pohledem na knihovnu

4. Fotografie sídla Městského muzea a galerie

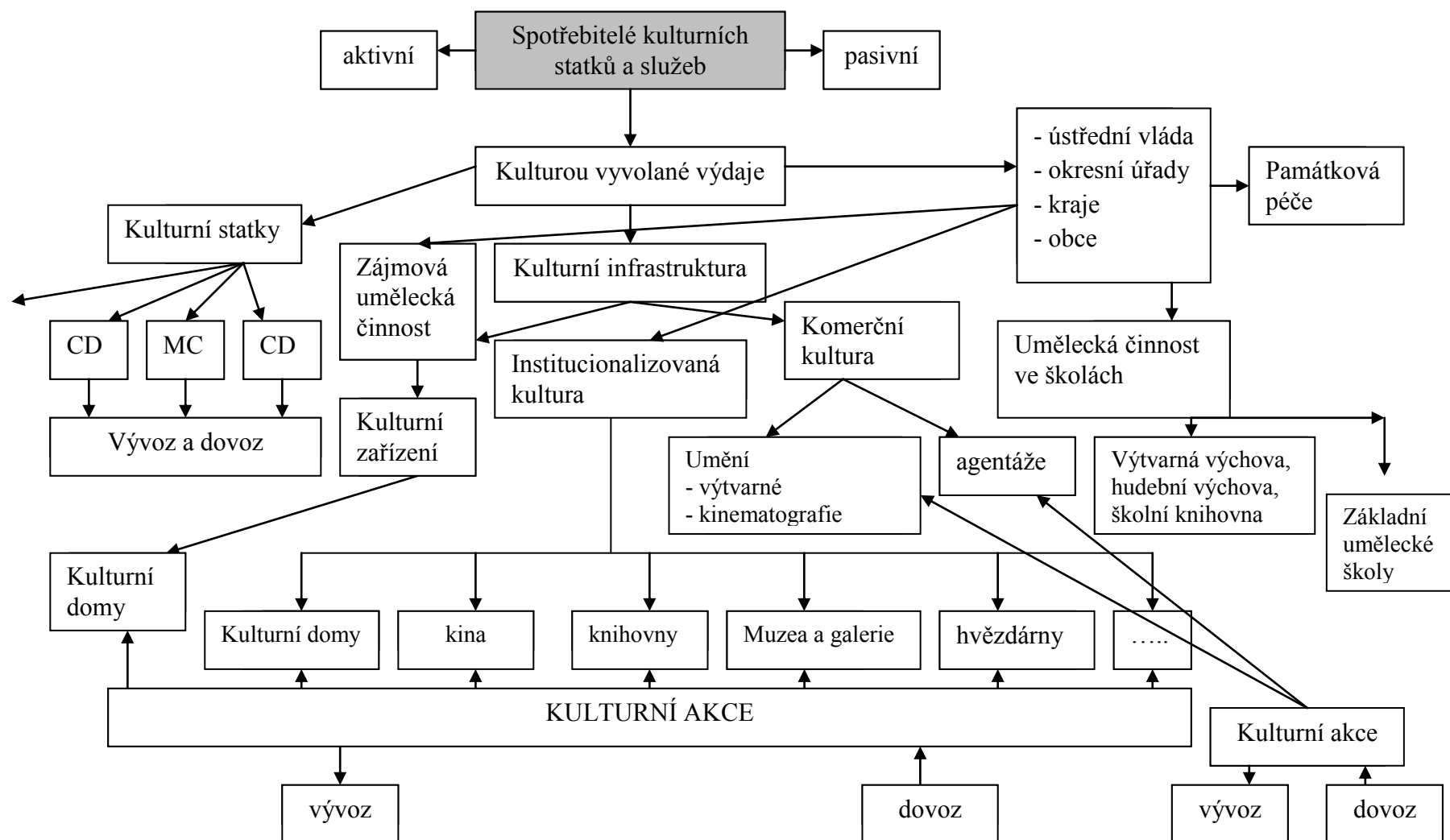
5. Zámecký klub – pohled od Hranického zámku

- pohled před vstupními dveřmi

Příloha č. 3. Makroekonomické schéma kultury

Zdroj: Krbová, 2002